

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry

KARENSSISANOMAT 6/96

Ihmisoikeudet kaikille - työttömillekin!

YK:n ihmisoikeuksien päivänä 24. lokakuuta työttömiä kautta maan kokoontui eduskuntatalon eteen suurimpaan mielenosoitukseen sitten kuuluisan murstorstain. Teemana oli työttömien oikeus ihmisyyteen ja täyteen kansalaisuuteen, sillä etujen jatkuva leikkaaminen on johtanut siihen, ettei työttömyys ole pelkkää työn ja toimeentulon puutetta, vaan kyse on ihmisoikeuksista. Aiheesta enemmän keskiakuemalla.

TVY:n edustaja Tapio Salomaa valittiin kumppanuusprojektin toimeenpanoryhmään

Parhailaan on käynnistymässä uudentyyppinen kokeilu, jossa paikkakuntakohtaisesti eri tahot lyöttyvät yhteen löytääkseen uusia mahdollisuuksia työllistää työttömiä, ja löytää aivan uusia ennen "tekemättömiä" töitä. Ns. kumppanuusprojektin johtoon on juuri nimetty toimeenpanoryhmä, jota johtaa hankkeen selvitysmiehenä toiminut Vaasan työvoimapiirin päällikkö Raimo Harjunen. Yksi viidestä johtoryhmän osapuolesta on TVY, jonka edustajana on TVY:n hallituksen jäsen Tapio

Salomaa Äänekoskelta. Muut jäsenet ovat Suomen Yrittäjien Tauno Jalonen, Kuntaliiton Jaakko Meller ja Keuhkovammaliiton Pertti Paakkinen, joka on myös Sosiaaliturvan Keskusliiton puheenjohtaja.

Viranomaisten, kuntien, kansalaisjärjestöjen ja työnantajien yhteistyöllä toivotaan monien solmujen aukeavan. Paikallisen tilanteen mukaan yhteistyöhön tulee osallistumaan myös työmarkkinajärjestöjä, oppilaitoksia ja seurakuntia.

Kokeiluun on lähdössä mukaan 20

paikkakuntaa - halukkaita olisi ollut enemmänkin - , joiden tulee toimittaa ehdotuksensa kumppanuusprojektin johdolle vuoden loppuun mennessä. Työministeriön asettama projekti käynnistää työnsä välittömästi, ja sen toimikausi kestää vuoden 1997 loppuun saakka.

Marraskuun viimeisellä viikolla ensimmäisen kerran kokoontunut toimeenpanoryhmä kirjasi kokeilupaiikkakunniksi pääkaupunkiseudun lisäksi Tampreen, Turun, Oulun, Porin, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion. Lis-

taa täydennetään vuoden loppuun mennessä tulevien esitysten pohjalta niin, että paikkakuntia on yhteensä 20.

- Henki kokouksessa oli hyvä, joten uskon työn käynnistyvän ripeästi ja uusia uria aukovasti. Ehdottoman tärkeää työn onnistumisen kannalta on, että työttömien yhdistykset otetaan jokaisella kokeilupaiikkakunnalla mukaan täysin tasa-arvoisen osapuoleksi, sanoo Tapio Salomaa ensimmäisenä kommentteinaan.

Vaalien jälkeinen elämä

Sanotaan, että työttömät syrjäytyivät itsensä syksyn vaaleissa. Pitkästi tämä on totta ja syyskin on aika selvää: päänä potkiva yhteiskunta ei innosta osallistumaan. Mutta tämä ei ole koko totuus. Karensisannot on kartoittanut työttömiä valittuja ehdokkaita ja muutenkin ainuttu työttömien listalta valittuja valittuutta. Keskustelu alkakoon ja jatkuu.

Sivu 3

Oikeutta olan takaa

Työttömyys ei ole vain työn, tulojen ja sosiaalisen turvan puuttamista. Pitkistyessään ja muuttuessaan se on myös ihmisarvoisuuden puuttamista. Tästä muistuttivat työttömien kotimaisia ihmisoikeuspäivillään ja valtakunnallisessa mielenosoituksessaan lokakuussa. Toinaatti lensivät ja mellakka-aria ränsisti kun asiasta muistutettiin maan päätäille.

Sivut 10 ja 11

Rikastuttava köyhtyminen

Rahat meni mutta maanetta tuli kun Suomen työttömien odotukset ja -naiset kävivät Brysselissä ja Dublinitissa. Europarlamenttiin tutustuneet ja Euroopan Työttömien Verkoston vuosikokoukseen osallistuneet TVY:n hallituksen jäsenet menettivät päivärahansa, koska eivät olleet työmarkkinoiden käytävissä. Missäs semmoiset markkinat on?

Sivu 16

Keikkatyöläinen Aku Anikka

Kaikkien keikkatyöläisten johtajien, pöytäkirjoittajien ja irtisanottujen isa Aku Anikka on oleellinen osa satavuotista sarjakuvaa. Mitä mitä on työelämänsä ajatuksissa paitsi B. Virtusen jakuvaa epäonnea tai Topin ja Reikan ikästä työhakua. Sitä poltti sarjakuvapiirtäjä, graafikko Pekka Urho sarjakuvassaan ja kirjoituksestaan.

Sivut 9 ja 20

Kumppanuuden reunaehdot

Erityisesti Irlannin esimerkin mukaisesti Suomessa viriteillä alueellista kumppanuusyhteistyötä työttömyyden nujertamiseksi. Vaasan työvoimapiirin päällikön Raimo Harjusen johdolla on tehty pohjustavaa työtä, jonka perusteella ollaan valitsemassa parikymmentä paikkakuntaa uudenlaisen työllistämisen projektiin.

Siinä työntekijät ja työnantajat, työttömät, yrittäjät, kunnat ja ammattiyhdistysliike käyvät kuntakohtaisesti työllistämisen esteiden ja mahdollisuuksien kimppuun. Syyskuussa Ähtärissä pidetty seminaari paljasti hankkeeseen liittyviä toiveita ja uhkakuvia.

Kuvaavaa on, että työttömät oltiin jättämässä pois kuviosta, mutta monet eurovaaliehdokkaat saivat Ähtärin seminaarista oivallisen näyttäytymisareenan. Tiedotusvälineiden valppaus käänsi yhteistyötä terveempään suuntaan. Ei ihme jos työttömien piirissä tunnetaan tervettä epäluuloa valikoivaa kumppanuutta kohtaan.

TVY on kuitenkin päättänyt ottaa haasteen vastaan. Jär-

jestö on antanut Harjusen lausuntopyyntöön seikkaperäisen vastauksen ja nimennyt edustajansa hanketta johtavaan valtakunnalliseen toimeenpanoryhmään. TVY näkee sekä kotoisen että kansainvälisen kokemuksen kautta, että tilaisuus on liian arvokas hukattavaksi. Jäsenyys Euroopan Työttömien Verkostossa ENU:ssa on mm. näiden tietojen vuoksi osoittautumassa arvokkaaksi asiaksi.

Toimeenpanoryhmän ensimmäiseen kokoukseen TVY:n hallitus antoi edustajalleen evästyksiä kumppanuuden reunaehdoiksi. Näitä ovat: kumppanuusyhteistyö ei saa synnyttää kolmiansia työmarkkinoita, uudenlaiset työt eivät saa murentaa olemassaolevaa palkkatyötä (ja synnyttää lisää työttömyyttä), työehtosopimusjärjestelmää ei saa vaarantaa, kumppanuus ei saa perustua pakkotyöllistämiseen työttömyyskorvausta vastaan ja työttömien yhdistykset on kaikkialla kelpuutettava mukaan kumppanuuteen.

Jos ollaan kumppaneita, niin ollaan sitten tasapuolisesti. Työttömien yli ei kävellä mennessä.

Missä se viikko on?

Työhallinnon tietokoneet ovat ihmeellisiä. Ne pystyvät insinöörejä, ministereitä ja Elon laskuoppia huikempain suorituksiin. Kuuden ja neljän kuukauden yhteenlaskettu viikkomäärä ei olekaan 42 vaan 43. Minkäpä sille ministeri ja virkamiehet mahtavat.

Työttömyysturvaa oikeuttava työssäoloehto on ensi vuoden alusta voimaan tulevan lainmuutoksen mukaan kymmenen kuukautta nykyisen kuuden kuukauden sijasta.

Työministeriön ohjeiden mukaan työllisyysrahoitusta ei kuitenkaan saa myöntää kuutta kuukautta pidemmäksi ajaksi. Tämän 26 viikon lisäksi yleislakon uhalla kampaillua työllisyyskoulutusta saa sisällyttää työssäoloehtoon enintään 16 viikkoa.

Äkkiä laskien ne tekevät yhteensä 42 viikkoa. Mutta kas: työministeriön tietokoneet edellyttävätkin 43 viikon jak-

soa. J. Karjalaista mukaillen: "Viikko, viikko, missä se viikko on".

Työttömien yhdistyksillä on hyvä tietokonekanta ja sen sataan kertaan kunnitettuja käyttäjiä. Yhdistykset antavat ministeriölle mieliihyvin konsulttipaiva viikkojen määrän yhteenlaskussa.

Vaikka ministeriön selitykset tietokonevirheestä tuntuvat huvittavalta, puuttavaa viikkoa epätoivoisesti etsivällä työtöntä ei naurata yhtään. Vaihtoehtona on putoaminen peruspäivärahan kautta toimeentuloluulle, jonka ehtoja yhä enemmän kiristetään "aktiivoinnin" nimissä.

Asia on niinkuin työttömät kokemuksestaan tietävät ja mm. kokoomuksen nuori kansanedustaja Minna Karhunen tässä lehdessä toisaalla sanoo: Luulisi työvoimahallinnonkin tajuavan, että työttömyyden syy on työpaikkojen puute.

Puheenjohtajan palsta Tomaatti ja ihmisoikeudet

Työministeriö on lähettänyt 11. syyskuuta päivätyn käskykirjeen työvoimapiireille ja työvoimatoimistoille, jossa suoraan lukee ettei sellaista tukityön ja työvoimakoulutuksen tukipakettia saa työttömälle tehdä, joka johtaa palveluun täyttymiseen työttömyysturvan piiriin. Asian tultua julkisuuteen ovat ministerit Liisa Jaakonsaari ja Terttu Hutu-Juntunen pyrkineet julkisuudessa lieventämään kannanottoa.

Sanomalehti Kansan Tahto julkaisi 31. lokakuuta Jaakonsaaren lausunnon, jonka mukaan kuntia ei ole kielletty työllistämästä 10 kuukaudeksi. Valtio tukee vain kuuden kuukauden työllistämisiä ja toivoo kuntien laittavan lisää rahaa neljän kuukauden edestä. Tosiasiaan on, että palvelusuhteen tulee olla 43 viikkoa, että työssäoloehto ja paluuehto täyttyvät.

Monilla paikkakunnilla ministeriön käskykirje on kuitenkin jo ehtynyt mennä perille. Sitä on tulkittu jopa niin, että tukityöpaikka kunnasta irttoa vain viideksi kuukaudeksi. On todella ajattelematonta ja vastuutonta kunnissa lähteä lähteä sille linjalle, että työttömät putoavat työmarkkinoille ja peruspäivärahalle. Ihmettelen kuinka kuntien luottamus- ja virkamiesjohto eivät tätä ymmärrä. Itse asun 3000 tuhannen asukkaan taajamassa, pohjoisimmassa Suomessa. Jos täällä ajatellaan siten, että työttömän täytyy keksiä jostain työpaikka vaikka vain viideksi viikoksi, niin mistähän se löytyy. Kysyn vain.

Lohduttomat tulevaisuudennäkymät heijastuvat ihmisistä. Jälleen on käynnissä muuttoliike pois maaseudulta, jonnekin jossa on vielä edes palveluja. Itseäni huolestuttaa eniten syrjäkyläin jäävät vanhuksat, sillä jonkun pitäisi huolehtia heidän perustarpeistaan. Mutta kuka, sillä kaikki työikäinen väestö muuttaa kylästä pois.

Kotikunnassani Sevettijärven kylä on jo ilman postia ja kauppa. Lähimmät palvelut ovat yli sadan kilometrin päässä ja etäisyys vain kasvaa kun Inaristakin lakkautetaan posti lähialueina. Joukkoliikenteen harvennaminen ja jopa kokonaan lopettaminen syrjäkyläin on täysin harkitsematonta.

Tulee mieleen Alivaltiosihteeriohjelman sketsi, jossa kansalainen soittaa valtiolle puhuaakseen kahden kesken hänen kanssaan. Virkamies kuitenkin vastaa, että "valtio ei ole nyt tavattavissa, sillä hän on lakkauttamassa posteja haja-asutusalueella". Enää ei ole kyse pelkästä työttömyydestä, pelkästä köyhyydestä tai pel-

kästä syrjäytymisestä. Nyt on kyse ihmisarvosta ja -oikeuksista.

Ihmisoikeuksista puhuttiin jälleen Seurakuntaopistolla Järvenpäässä lokakuun puolivälissä. Kolmansien työttömien ihmisoikeuspäivien teemana oli tänä vuonna nousussa oleva naisten työttömyys. Päivistä on sivun verran juttua toisaalla lehdessemme, mutta yksi asia kuitenkin tässä.

Ihmisoikeuspäivillä tulleen idean johdosta TVY ja Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus KDYK ovat perustaneet yhteisen ihmisoikeusryhmän. Tarkoitus on olla kanava kaikille lain ja viranomaisten edessä vääryyttä kärsineille, joiden asiaa ja oikeuksia ryhmä ajaa ja edistää mahdollisuuksiansa mukaan. KDYK:n puolelta yhteyshenkilö on idean isä, pastori Esa Konttinen ja TVY:n puolelta toiminnanohjaaja Sirkka Rajala.

Ihmisoikeusteemaa jatkettiin myös YK:n päivän mielenosoituksessa. Vaikka lehdistö ja sähköiset viestimet uutisoivat tapahtuman kiittävästi, ihmisoikeuksien sijasta pääosaan uutisissa nousi kuitenkin kohti työministeriä lentänyt tomaatti. Hyvä niinkin, mutta toivottavasti tiedotusvälineet vastaisuudessa pohtivat myös miksi tomaatti lensi tai miksi poliisin koekäytössä ollut metalliaita räjäsi.

Kovasti tiedotusvälineitä kiinnosti myös, miksi väikeä oli paikalla niin vähän. Totta se väen vähyys onkin, mutta murosrosta ja tämän syksyn mielenosoituksen väliin mahtuu muuta kuin vuosia. Sama pettymys ja passiivituminen, joka näkyi syksyn vaaleissa, heijastui myös mielenosoitukseen. Kun tarpeeksi monta kertaa lyö päänsä vallanpitäjien seinään, alkaa moni varjella omaa päätänsä.

Mielenosoituksen onnistuminen on tietenkin myös tapahtuman järjestäjien asia. TVY:n hallitus täytti vuosikokouksen tiukan vaatimuksen valtakunnallisen mielenosoituksen järjestämisestä. On eri alueiden asia pohdita, miksi jostakin oltiin mukana ja jostakin ei.

Mielenosoitusten ja muiden joukkotapahtumien järjestämisessä tarvitaan nopeaa reagointia. On oltava valmiina toimia silloin kun tilanne niin vaatii. Mutta tämän syksyn mielenosoitus ei ollut pelkkä tapahtuma edukuntatalon edustalla. Merkittäviä olivat työttömien tapaamiset ministerien ja kansanedustajien kanssa. Samoin ne puheet, joita päättäjät tapahtumassa pitivät. Työttömien tehtävä on huolehtia, että niistä puheista ei lip-suta.

LEA KARJALAINEN
TVY:n puheenjohtaja

Karensisanomat 6/96
29.11.1996

Julkaisija
Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja
Hannu Oittinen

Toimitusneuvoston puheenjohtaja
Lea Karjalainen

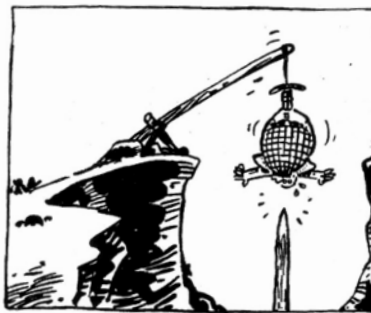
Toimituksen osoite
Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh & fax 931-2124 753

Alueelliset avustajat
Helsinki: Marjoliisa Siira
Varkaus: Matti Mäkelä
Kokkola: Petteri Snellman
Joensuu: Eija-Helena Kettunen
Turku: Matti Inkinen
Oulu: Tarja Miettinen

Painos 30 000 kpl

Painopaikka
Kangasalan Lehtipaino Oy
Pl 28, 36201 Kangasala

Ernesti Stressivaara

Pitkä piikki lihassa

Köyhä lapsuudenkotini sijaitti suuren virastotalon vieressä. Lapsena katselin sinne töihin tulevia ja töistä lähteviä ihmisiä ja huomasin heidän päivätahtinsa ihmisen sisäisen kellon ja luonnollisten tarpeiden mukaiseksi.

Mutta annapas olla, kun itse varuini työikäni, joutuinkin rakennusalan yksityisyrittäjien keksimien kellonaikojen tahdissa venyttämään päivää molemmista päistä.

Kiireisen kesäsesongin aikaan esittämäni epätoivoiseen lausahdukseeni, lyhennetyin kesätyöajan voimassaolosta jossain muualla, vastasi yrittäjä lyömällä tilimarkat kouraan. Kesäaikain suhteen kohosinkin sitten oikein opettajien tasolle.

Mutta myöhästä, -aamuiset, varhennetut paniikkierätykset, olivat jo rikkooneet sisäisen kelloni.

Pitkänä piikkinä lihassa vaanii menneiden uusiutumisen uhka.

Työttömien vaaliliitto Kokkolassa Yllätti itsensä ja muut

Kokkolan työttömien vaaliliiton ensimmäiseksi kaupunginvaltuutetuksi valittu Jorma Ojala on itse yllätynyt siitä, että hän tuli valituksi ja että kymmenen hengen työttömien porukka sai vaaleissa niin paljon ääniä kuin se loppujen lopuksi sai.

- Sanoin vaimolle lähtiessäni vaaliliitana vaalivalvojaisiin, ettei ole pelkoa että tulisin valituksi. Hyvä jos saan parikymmentä ääntä.

Toisin kuitenkin kävi, Jorma itse sai 89 ääntä ja koko vaaliliitto 331 ääntä. Se oli enemmän kuin mitä hän ja monet muut odottivat.

- Jotkut ehkä odottivat enemmänkin, mutta minusta sellaiset odotukset eivät olleet realistisella pohjalla.

Rahaa vaalityöhön ei nimittäin ollut eikä liiemmästi aikaakaan. Koko ajatus työttömien oman listan laittamisesta kunnallisvaaleihin nimittäin syntyi vasta viime talvena, sen jälkeen kun Lipposen hallitus oli saanut hu- seerata jonkin aikaa.

Jorma muistelee työttömien ärsyntyneen siitä, että sama leikkauslinja jatkui kuin edellisen hallituksen aikana, vaikka politiikan piti olla toisenlainen.

- Ihmiset kehittivät silloin laittamaan oman listan, koska he uhkasivat muuten jättää äänestämättä. Ajatusta kypsyttiin jonkin aikaa ennen kuin ryhdyttiin tuumasta toimeen.

- Lopullinen päätös syntyi vasta muutama kuukausi ennen kuin ehdokaslistat oli jätettävä. Oman ehdokkuuteni ratkaisin vasta viikkoa aiemmin.

Se, mikä pani Jorman osittain epäroimään oli hänen luottamustoimensa Kokkolan Työttömien puheenjohtajana. Yhdistys kun sääntöjensä mukaan toimii kaikkien työttömien hyväksi sitoutumatta mihinkään poliittiseen toimintaan. No, kovin kaubeana ristiriitana hän ei sitä kuitenkaan kokenut.

- Ymmärrän asian niin, ettemme osallistu puoluepoliittiseen toimintaan. Toiminta valtuustossa voi siten olla myös toimintaa kaikkien työttömien hyväksi.

Huikan huvittunut, mutta toisaalta surullinen hän on siitä, että valintansa on herättänyt syvää närää paikallisten ammattiyhdistysaktiivien keskuudessa. Kommenttien rivien välistä on ollut luettavaa, että työttömien vaaliliitto aiheutti muka sen, että vasemmistopuolueet kärsivät tappion, etenkin se suurin ja "kaunein".

- Ei kukaan voi sanoa, mistä ne äänet loppujen lopuksi tulivat. Monet

- Ei yhden miehen valtuustoryhmä vallankumousta tee, naureskelee Jorma Ojala. -Mutta olenpahan piikkiä lihassa.

äänät ovat sitä paitsi saattaneet tulla sellaisilta, jotka muutoin olisivat jättäneet äänestämättä.

- Itse tiedän saaneeni ääniä selailciltakin, jotka ovat aikaisemmin äänestäneet keskustaa tai kristillisiä.

Ay-aktiivien reaktioissa Jormaa ärsyttää se, että hekin ovat aina toivotaneet, että työttömien pitäisi olla itse aktiivisia ja ottaa ohjat omiin käsiinsä.

- Nyt kun niin tehtiin, se ei sovi alkuunkaan.

- Mitä meidän olisi pitänyt tehdä, kysyä ehkä heiltä, että voimmeko laittaa oman listan? Olisihan tuollainen ollut suorastaan järkyttävää.

Jorman mukaan ay-aktiivit ovat sitä paitsi sotkeneet pahasti puurot ja vellit keskenään. Koko "syy" pannaan työttömien yhdistyksen kontolle, vaikka sillä ei ehdokaslistan tai vaalien kanssa ollut mitään tekemistä. Ehdokkaat eivät saaneet sen enempää rahallista kuin "virallistakaan" tukea. Kaikki rahat ehdokkaat pistivät omasta pussistaan, eikä sitä paljon menytkään.

- Pekkaa päälle panimme kukin liikoon noin 30 markkaa. Eli 300 markalla tuli 331 ääntä, alle marka per ääni. Ei lainkaan hullummin. Sopi puolueitten seurata esimerkkinä.

Siinäkin he voisivat hänen mielestään seurata esimerkkinä, että ryhtyisivät todella pohtimaan sitä, miten

Kokkolan korkeita työttömyyslukuja saadaan puolitettua tai edes pienennettyä. Sekä myös katsomaan itseään peilistä sen sijaan, että syyttäisivät työttömien vaaliliittoa vaalitappiostaan.

- Olihan heidänkin omilla vaalilistoillaan työttömiä ehdokkaina. Miksi heidän äänimääränsä jäi niin vaatimattomaksi? Ettei vain olisi niin, et- tä nämä hyväksyvän hallituksen leikkauksia, kun kerran ryhtyivät hallituspöytäkirjojen ehdokkaiksi?

Mitään suuria ihmeitä Jorma ei usko yhden miehen ryhmän saavan vaalikauden aikana aikaan. Mutta onpa- han sentään piikkiä lihassa. Valtuustossa hän sanoo pyrkivänsä yhteistyöhön kaikkien sellaisten kanssa, joiden kanssa työelämänsä ensi sijalle. Tulkoon esitys sitten mistä tahansa, hän korostaa.

Yhdestä asiasta hän on joka tapauksessa varma ja se on, että mitään seireenilauluja hän ei aio kuunnella, tulivatpa ne omasta vanhasta puolueestaan tai jostain muualta.

- Ei, aion pysyä työttömien vaaliliiton ehdokkaana vaalikauden loppuun saakka. Muutenhan minä pettäisin porukan.

PETTERI SNELLMAN

Vasemmisto menetti - oikeisto eteni

Kunnallisvaaleissa Kokkolassa kävi kuten muuallakin maassa, vasemmistopuolueet menivät taaksepäin ja Keskusta sekä Kokoomus eteenpäin. Sosialidemokraatit menettivät kaksi paikkaa ja Vasemmistoliitto yhden. Kokoomus sen sijaan sai kaksi uutta paikkaa ja Keskusta yhden. Maassa ainoana työttömien vaaliliittona esiintynyt Työllisyyden puolesta vaaliliitto yllätti ja sai yhden pai-

kan. Seuraavassa Kokkolan valtuuston paikkajako (suluisuissa muutokset edellisiin kunnallisvaaleihin):

Keskusta 10 (+1), Kokoomus 7 (+2) Liberaalit 0 (-1), Sosialidemokraatit 12 (-2), Kristillinen Liitto 5 (+1), Vasemmistoliitto 4 (-1), Vihreät 2 (2), Ruotsalainen kansapuolue 10 (-1) ja valitsijajohdistus Työllisyyden puolesta 1 (-). Kokkolan valtuustossa on 51 valtuutettua.

Äänistä Keskusta sai 3138 (18,49 %), Kokoomus 2368 (13,95 %), Sosialidemokraatit 3638 (21,44 %), Kristillinen Liitto 1643 (9,68 %), Vasemmistoliitto 1315 (7,75 %), Ruotsalainen kansapuolue 3278 (19,32 %), Vihreät 799 (4,71 %) ja valitsijajohdistus Työllisyyden puolesta 331 ääntä (1,95 %).

PETTERI SNELLMAN

Kunnallisvaaleissa valitut työttömät valtuutetut

Valtuutettu	Paikkakunta	Puolue/lista
UUSIMAA		
Marianne Boström	Vihtu	SDP
Marja Arbelius	Ornaitila	SDP
Mauno Vilen	Karkkila	VAS
HÄME		
Eero Salonen	Nokia	VAS
Paula Maunumäki	Nokia	Vihreät
Herku Hernesniemi	iNokia	KTP
VARSINAIS-SUOMI		
Anja Salmi	Salo	SDP
SATAKUNTA		
Kirsi-Sainio Taskinen	Kokemäki	Sit.
Pirkko Rantanen	Rauma	SDP
KYMI		
Raimo Valle	Lappeenranta	SDP
Markku Viskari	Imatra	SDP
MIKKELI		
Riitta Hirn	Mikkeli	SDP
KESKI-SUOMI		
Tuulikki Väliniemi	Jyväskylä	SDP
Lasse Ingman	Saarijärvi	SDP
POHJOIS-KARJALA		
Kimmo Vartiainen	Joensuu	VAS
Lea Ylitalo	Joensuu	SDP
Tiina Mustonen	Polvijärvi	SDP
Seppo Lappalainen	Polvijärvi	SDP
Seppo Kiiskinen	Lieksa	SDP
Pirkko Ranki-Pesonen	Tiomantsi	Krist.
Pauli Bau	Iiomantsi	SDP
Anne Malkki	Nurmes	Krist.
Mari Toropainen	Kitee	Keskusta
VAASA		
Jorma Ojala	Kokkola	Työttömien lista
Tytti Auru	Teuva	SDP (sit.)
Leena Koskela	Kurikka	SDP
LAPPI		
Ritva Metsälampi	Sodankylä	VAS
Leo Hakso	Kolari	VAS
Anneli Korteniemi	Pello	VAS

Pidetään yhteyttä!

Ylläolevan listan tarkoitus ei ole olla poliittinen juorukalenteri, vaan alku työttömien valittujen valtuutettujen yhteydenpidolle omalla alueellaan ja koko maassa. Toivottavasti yhteys pe- laa sekä valtuutettujen kesken, että heidän ja muiden työttömien väliillä.

Tämä on tärkeää yleensäkin, mutta nyt valtiovalan asettaessa kunnille yhä lisääntyviä vastuita työllisyys- ja sosiaalipolitiikassa, on kokemusten vaihto varmasti paikallaan.

Lista ei ole täydellinen, sillä kaikki yhdistykset kattavaan kyselyyn ei ole ollut aikaa paneutua. Listaa voi

kuitenkin täydentää jatkuvasti, ja uudet halukkaat voivat esittäytyä ensi vuoden ykkösnumerossa helmikuun puolivälissä.

Pyritään samalla aloittamaan keskustelu lehden palstoilla uusien valtuutettujen ensi kokemuksista sekä alkavan vuoden esiin tuomista haasteista kunnallispolitiikassa.

Esimerkiksi työllistämisen kuntien ja valtion varoin, päivähoito, asuminen, sosiaalipalvelut, taksapolitiikka, lisäbudjetit jne. ovat aiheita, joista toivotaan keskustelua ensi vuoden ykkösnumerosta alkaen.

Mitä ihmettä!

Thanks Giving Day Ikaalisissa

Parisataa vuotta vanha amerikkalainen kiitospäivän perinne tuli Ikaalisiin työttömien naisten kurssin myötä. Kiitospäivän (Thanksgiving Day) eli kudes marraskuuta oli vajaat kaksi kuukautta kestäneen NOW-projektin päättäjät, joilla esiteltiin aikaansaannoksia ja luotiin yhteyksiä mahdollisiin tuleviin työnantajiin.

NOW on lyhenne sanoista New Opportunities for Women eli uusia mahdollisuuksia naisille. Ikaalisten kurssi on osa eurooppalaista projektia, jonka tavoitteena on edistää naisten työllistymistä, tasa-arvoa ja etenevää työelämää. Suomen ohella hankkeessa ovat mukana Englanti, Iranti ja Saksa.

Rohkeudesta kiitos

Yhteensä NOW-projekteja on 750, joista Suomessa 10 työministeriön käynnistämänä. Ikaalisten kurssin mahdollisti paikallisen työvoimatoimiston ja kauppaoppilaitoksen ennakko-luulon suhtautuminen asiaan.

Kysyntää oli, sillä 28 hakijan joukosta kurssille pääsi 16 onnekasta. Mukana oli naisia työelämän laidasta laitaan, mm. pankkitoimihenkilö, kokki, toimistonhoitaja, yrittäjä, tekstiiliyöntekijä ja lähivastaja.

Kurssin päättäjäsini lähettämässään tervehdyksessä työministeri Liisa Jaakonasaari perusteli suomalaisen NOW-projektin tarpeellisuutta mm

Ikaalisten työllisyyskurssin naiset valmistamassa kiitospäivän illallista. Pöytään oli kutsuttu paikkakunnan päättäjiä ja työnantajia.

naisten työmarkkina-aseman muutoksella.

– Suomessa naisten suhteellinen työllisyystilanne on lamavuosina jopa huonontunut miehiin verrattuna. Siksi tarvitaan erillisiä naisille suunnattuja projekteja. Niiden odotetaan tuovan uusia näköyksiä ja keksintöjä niin suomalaisen kuin eurooppalaisen työvoima- ja koulutuspolitiikkaan, sanoi ministeri Jaakonasaari.

Käytännön painotus

Tapasin intoa puhuvan naisryhmän heidän valmistellessaan Thanksgiving Dayn juhlan notkuvia ruokapöytä vieraita varten. Pianisti soitti

sweet-sivelmää kun eteeni tuotiin lautasellinen esimakua illan antimista.

– Ikaalisten kurssi on ainoa laatuun Suomen NOW-projekteista. Koulutuksen toteutuksessa painotetaan käytännön työtä. Se oli yksi kurssin rahoituksen ehto. Projektiin kuuluu myös kansainvälinen materiaalin vaihto ja tutkimus, kertoi kurssi vetäjä **Irru Jyske**.

Julkispuheen ja yhteyksien tarve korostui monessa puhevuorossa.

– Kun teemme kurssia tämän tapahtuman kautta tunnetuksi, on helpompaa esittäytyä työnhakkajana, sanoi **Kaia Koivisto**.

– Pienellä paikkakunnalla se onkin helpompaa kuin isolla, totesi puolestaan **Outi Suomela**.

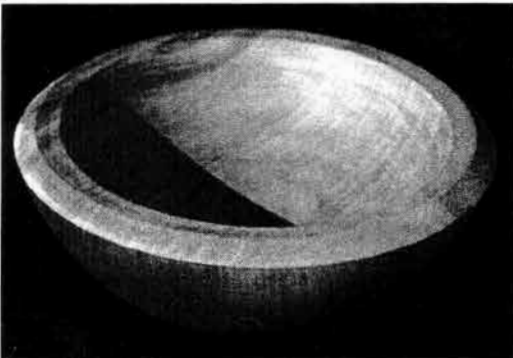
Kiitospäivän juhla oli vain yhden jakson päätös, sillä homma jatkuu helmikuussa. Mutta:

– Jos löydämme työpaikan, voimme silti jatkaa kurssilla, **Anneli Ylihavari** huomautti.

Kaikkialla on kurssista niin hyvä kokemus, että he haluavat saman ammatillisia ja muita raja-aitoja kaatavan hengen jatkuvan myös tulevassa työelämässä. Projektin poikkeava työskentelytapa on jo ennakkoon herättänyt uteliaisuutta paikkakunnalla. Niinpä ladyt uskovatkin vakaasti kurssin jälkeiseen (työ) elämään. Thanks!

HANNU OITTINEN

Puulautasella lisäansioita

Sampo-taidelautasen ideana oli kehittää tuote, jota markkinoimalla pystytään tarjoamaan työttömäksi joutuneelle mielekkästä työtä ja pientä lisäansiota.

Markkinointi yrityksille tuo mahdollisuuden tuoda itseään esille työnhakijana etenkin silloin, kun lautanen toimitetaan henkilökohtaisesti asiakkaalle.

Sampo-taidelautanen täyttää hyvin edellämainitut tavoitteet. Se on tunnetun taiteilijan Antti Nurmesniemen suunnittelema suomalainen tuote.

Kohderyhmänä ovat yritykset, yhteisöt, järjestöt, virastot ja laitokset, seurakunnat, jne. Tuotteen hinta 290 mk on niin alhainen, että se ei edellytä erillistä investointipäätöstä.

Myyntipalkkio on 110 mk/kpl ja ALV-vapaa, koska kysymyksessä on yhdistys. Nettohintana 180 mk (sis. ALV:n) maksetaan sen jälkeen, kun asiakkaat ovat suorittaneet maksunsa. 25 myydyin kappaleen jälkeen jälkeen toimitetaan oma Sampo-lautanen veloituksetta.

Tietokoneet täysillä Porissa

– Toivoisin, että tällaiseen toimintaan osallistuminen rinnastettaisiin työhön tai koulutukseen, sanoo työttömien tietokonekurssin vetäjä **Seppo Saarinen** Porissa.

Saarinen on toiminut aiemmin..... ja kouluttanut itsensä tietokonealan ammattilaiseksi. On siis täysin mahdollista, että Saarisen oppilaillekin urkenee uusi ura tietokonealan parista.

– Tarvetta koulutukseen on, sillä

tämän syksyn kurssille tulijoita oli ollut paljon enemmän kuin voitoin ottaa, Saarinen kertoo.

Kurssilla käydään läpi at:n perusteita laitteistoista ohjelmiin ja kaikkea siltä väliltä. Kurssilaisilla on käytössä Windows 95. Jatkossa mukanaan tulee mahdollisesti mm. tietokannat, ohjelmoinnit ja kuvankäsittely.

Seppo Saarinen kehitti tietokonekasta itselleen työn. Nyt hän opettaa muita Porin työttömien toimintakeskuksessa. Kysyntää riittää.

Aluepaloja

TURKU: Hukkapuu

Kjell Henrikson työvoimapiiristä vinkautti sirkkelillä avaimen malliseksi työstetyn laudanpalan kahtia ja niin Turun Seudun Työttömät ry TST:n uusi puuverstas **Hukkapuu** avattiin.

Virallisia avajaisia edelsi tosin jo parin viikon sisästäjät ettei avajaisiin tarvinnut ostaa sahanpurua kaupasta. Talkoilla kauniin valkoiseksi remontoitua Rautakadun tehdashallia oli ihailmassa alueen päättäjiä ja kansanedustajia.

Avajaisvieraksi lohesta tai muusta tarjoilusta nauttimaan olivat saapuneet mm. kansanedustajat **Jukka Mikkola**, **Virpa Puisto**, **Marjaana Koskinen** ja **Marjut Kaarilahti**.

"Pari puutyökurssia täällä on jo vedetty", kertoi avajaisyhöyrinnän keskellä hankkeen puuhämies **Heikki Hyppänen**: "Lisää on tulossa. Lupaam jatkossa entisöinnistä, verhoilusta ja muusta puuhun liittyvästä kurseja heti kun tarpeeksi innokkaita on koossa. Kyllä kurssi pidetään vaikka linnunpöntön kesäkuusta jos niikseen vaatii".

Aivan niin sujuvasti kuin avajaisissa kuultu **Rantasen Esan** runo ei Hukkapuun toiminta vielä toimi. Verstaan toiminnanohjaajaksi odotellemme yhä sopivaa alan ammattilaista", sanoo Turun Seudun Työttömien puheenjohtaja **Lasse Räsänen** ja jatkaa: "Ja ennen kaikkea siihen luvattua työllistämistukea. Ilman näitä verstaan täysipainoinen hyödyntäminen ei onnistu. Syyskuun alusta lähtien asiat on hoidettu Heikin ja parin muun aktiivisen vapaaehtoisen voimin".

"Toivomme myös, että vielä ensi vuodelle saamme kurssitoimintaa varten tukea. Ensi vuoden aikana ei vielä omavarainen toiminta onnistu", miettii Räsänen. Nämä puuverstaan tilathan on vuokralla Arsenalin tila käyttäen hintaan. "Seinä takana olisi saman verran tyhjää tilaa ja suunnitelmia meillä sen käytöstä on. Olemme käyneet neuvotteluja kiinteistöhoitoyhtiö Arsenalin kanssa ja näyttää siltä, että kunnostusta ja remonttia vastaan voimme pikapuolin siirtääkin toimintaamme sinne. Olisikin hyvä saada nyt kodittoman kädentaitoprojektimme ompelukoneet, kangaspuut ja muut tilaa vievät toiminnot tänne saman katon alle puuverstaamme naapuriksi.

Turun Seudun Työttömät ry TST on maamme suurin työttömien yhdistys. Koko sinänsä ei ratkaise mitään. Työttömien ainoa voima on omassa aktiivisuudessa. Siksi on syytä muistaa puheenjohtaja Räsänen avajaistilaisuudessa lausumat sanat: "On jälleen kerran syytä kiittää kaikkia vapaaehtoisia ja talkoisiin osallistuneita siitä, että uusi työttömien hanke onnistui. Teimme paljon työtä ja Hukkapuusta tuli totta".

MATTI INKINEN

Joensuun Kansalaistalo

Työtä, toimintaa, tukea ja kumppanuutta

Joensuussa aloitti joulukuun alussa toimintansa Kansalaistalo, jonka kautta haetaan monien eri tahojen yhteisen toiminnan kautta vastauksia tämän ajan haasteisiin ja ongelmiin. Kansalaistaloon sijoittuvat alkuvaiheessa Kansankahvila Soroppi sekä Hyvinvoinnin tukiverkoston projekti (HYVE).

Taloa kehitetään verkostomaisesti, yhteistoimintasuostimusten ja kumppanuuksien pohjalta. Kehittämistyössä on mukana Soropin ja Hyveen lisäksi suuri joukko paikallisia järjestöjä mm. Aktiiviset Työtähäkevat ry. sekä Joensuun kaupunki ja ev.lut. seurakunta.

Keskeisenä tavoitteena on löytää keinoja ehkäistä syrjäytymistä synnyttämällä uusia työllistymismahdollisuuksia sekä tarjoamalla mielekästä tekemistä, sosiaalista tukea ja toiminta- ja koulutusresursseja. Kansalaistalo tarjoaa myös uudentyypisen toimintafoorumia, jossa julkisten palveluiden hyvinvoinnin ammattilaiset, kansalaisjärjestöt ja asukkaat toimivat tasavertaisina kumppaneina.

Kohtaamispaikka

Kansankahvila Soroppi toimii kansalaistalossa kohtaamispaikkana sekä vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan kehittämiskeskuksena. Kansankahvilaa kehitetään monikäyttötilaksi, joka olisi käytössä myös iltaisin, vii-

konloppuisin ja öisin mm. nuorten yökahvilana.

Kahvilatilassa sijaitsee kävijöiden vapaassa käytössä oleva kansalaislähtöinen ATK-piste JELLI, joka on Hyve-projektin käynnistämä ja koordinoima kansalaisjärjestöjen paikallisten tietoverkko.

JELLI:n kautta teemalla "tietoyhteiskunta kaikille" edistetään eri käyttäjryhmien mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa verkottuvan yhteiskunnan ja palveluiden kehittämiseen ja arviointiin.

Kansalaistalossa käynnistetään tulevaisuudessa moniammatillinen matkalan kynnyksen kriisipiste, johon kuntalaiset voivat tulla elämän erilaisissa ongelmatilanteissa. Kriisipistettä pyörittävät hyvinvointipal-

veluiden ammattilaiset sekä järjestöjen kriisityöntekijät.

Kansalaistalon kautta tuetaan kolmannen sektorin työllistämishankkeita sekä tarjotaan tulevaisuudessa yhdistyksille mm. toimisto- ja tilipalveluja. Kansalaistalon kautta edistetään paikallista kumppanuutta ja aloitteellisuutta sekä eri tahojen välistä vuoropuhelua.

Miksi Kansalaistalo?

Kansalaistalo syntyi paikallisten järjestöjen ja julkisen sektorin yhteisen vuoropuhelun tuloksena etsimään ratkaisuja korkean työttömyyden aiheuttamaan pahoinvointiin ja syrjäytymisen riskeihin. Palvelujärjestelmämme ei kykene yksin vas-

taamaan ihmisten nykyisiin ongelmiin.

Sosiaalisten verkostojen pirstoutuminen, sosiaalisen tuen saannin vaikeutuminen ja modernia yhteiskuntarakennetta heijastava yhteisöllisyyden vähäisyys pahentavat työttömyyden ja siitä aiheutuvien taloudellisten ongelmien yhteisvaikutusta.

Kansalaistalo-hankkeen kautta haetaankin työn käsitteen laajentamista. Kansalaistalo tarjoaa paikallisille projekteille ja tahoille kumppanuutta, mielekkään tekemisen paikan, jonka kautta etsitään ja vahvistetaan polkuja palkkatyöhön, tukityösuhteisiin, yrittämiseen tai yhteiskunnallisesti mielekkäiseen toimintaan.

Kansalaistalohankkeessa pyritään erityisesti vahvistamaan ja kehittä-

mään ns. kolmatta sektoria, sosiaalitaloutta työllistäjänä ja syrjäytymistä torjuvan tahona.

Uusia voimavaroja ?

Kansalaistalo toimintafoorumina sijoittuu julkisen ja kansalaisyhteiskunnan välimaastoon. Se edellyttää ammattilaisilta uutta orientaatiota suhteessa omaan työhönsä, yhteistyökumppaneihin sekä kansalisiin.

Kansalaisjärjestöjen näkökulmasta kansalaistalo edellyttää oman perustehtävän kirkastamista ja kykyä yhteiseen toimintaan sekä muiden järjestöjen että julkisen sektorin ammattilaisten kanssa.

Kansalaisen näkökulmasta kansalaistalo merkitsee paikkaa, jossa oman elämänsä rakentamiselle on tarjolla monenlaisia mahdollisuuksia.

Kansalaistalo kokoaa yhteen paikallisia hankkeita yhteiseksi verkostoksi kehittäen samalla uutta sopimus pohjaista yhteistyö- ja yhteisvastuukulttuuria sekä uudenlaisen aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden ilmiä.

Kansalaistalon toiminnallista kehittämistä varten on perustettu työryhmä, johon kuuluu edustajia sekä kansalaisjärjestöistä että julkiselta sektorilta. Työryhmä kutsuu koolle kansalaistaloon, joka on avoin järjestöille, kansalaisille ja julkisen sektorin työntekijöille vaikuttaa kansalaistalotoiminnan kehittämiseen.

Elina Pajula
suunnittelija
HYVE-projekti/
Sosiaaliturvan Keskusliitto

Hyveen työpari, sosiaaliturvan keskusliiton ja Joensuun kaupungin suunnittelijat Elina Pajula ja Anna Mari Savela sekä Soropin toiminnanohjaaja Kimmo Vartiainen käynnistävät Kansalaistalo-kakun.

Työn ja tekijöiden perinteitä

Näyttelyt
Osuustoimintaliikkeen taidetta
Yrjöllä tapana yllättää

Näyttelyt ovat avoinna ti-su kello 11-18
22.12. asti,
jonka jälkeen museon näyttelytilat ovat suljettuina joulunpyhien ja tammikuun ajan näyttelyn vaihdon vuoksi.

Työväen keskusmuseo toivottaa Suomen työttömille hyvää joulua ja valoisa uutta vuotta!

TYÖVÄEN KESKUSMUSEO
FIRILÄYSONIN TEHDASALUE
VÄINÖ LEIJAN RUKIO 5
33210 TAMPERE
03-211 04 04

ROVANIEMEN METSÄOPPILAITOS ROMEO ERÄOPPAAKSI!

Mikälä lääninhallitus myöntää rahoituksen järjestämme eräoppaan ammattitutkintoon valmentavan 40 ov:n koulutuksen Rovaniemen metsäoppilaitoksessa 20.1.—18.12.1997. Eräoppaan tutkinto on ammattitutkintolain (306/94) mukainen luonnonvara-alan tutkinto. Ammattitaito osoitetaan näyttökokeissa. Edellytämme sinulta palveluhalukkuutta, kiinnostusta luontoon ja vähintään ammatillista tutkintoa tai kolmen vuoden oppaan työhön valmiuksia antavaa työkokemusta. Hyvä vieraiden kielten taito luetaan eduksi. Kerro itsestäsi hakemuksessa, johon liität koulu-, työ ja muut alalle soveltuvaan osoittavat todistukset. Lähetä hakemuksesi 9.12.1996 mennessä osoitteella Rovaniemen metsäoppilaitos, Eräopaskoulutus, 97130 HIRVAS. Lisätietoja saat puh. 016-3312704 tai 0400 190305.

Ivalon työttömiltä apua Venäjän katulapsille

Ivalon Seudun Työttömät ry on kerännyt Mission Possible ry:n kautta mahtavan vaate-erän Pietarin ja Moskovan katulapsille. Ivalon työttömät ovat teollaan osoittaneet todeksi sen, että köyhä antaa vähästänsä, rikas ei paljostaankaan.

Mission Possible kiittää työttömiä

"Saimme mahtavan vaatelahtyksenne, josta kiitämme lämpimästi. Tapa, jolla lähditte mukaan auttamaan niitä, jotka itse eivät voi auttaa itsellään, teki meihin erittäin suuren vaikutuksen - varsinkin kun tiedämme, että pitkäikäistyöttömyyden koettelemassa Pohjois-Suomessa riittää omiakin ongelmia.

Kiitos siitä, että piditte työtämme

luottamukseenne ja vaivannäkömme arvoisena. Emme unohda mainita toimintaanne hyvänä esimerkkinä siitä, mitä saadaan aikaan, kun on vain halua. Monen ihmisen elämä ja kohtalo tässä maailmassa voitaisiin muuttaa, jos kaikki lähtisivät liikkeelle niin kuin te ja tekisivät sen, minkä voivat."

Apua otetaan vastaan

Mission mahdollinen-Mission possible ry PL 120, 01451 Vantaa. Kätuosoite Merineulantie 4 Vantaa.

Puh. 09 87 24 082, Fax 09 87 20 747. Keräystili kaikissa pankeissa: 9292.

Päätalon leivät työttömille

Kirjailija Kalle Päätalo on lahjoittanut vuonna 1939 Nuoren Voiman Liitolta saamansa palkkion Tampereen Seudun Työttömien toimintakeskukselle leiviksi muutettuna. Silloinen 200 markan palkkio tekee Päätalon laskelmien mukaan 4000 leipää, jotka tamperelainen Linkosuo leipomo leipoi rukiista.

Kirjailija odotti unohtunutta palkkiotaan 57 vuotta. Palkkioon johtaneen kirjoituksen aihe oli syvin harrastukseni, joka Päätalolla arvatenkin oli kirjoittaminen. Vuonna 1939 200 markkaa vastasi metsätyömiehen neljän päivän ansiota, jolla olisi saanut 60 kiloa ruisjauhoja.

Pakkoaktivointia vastustetaan

Valtaapitävien keinot työttömyyden poistamiseksi, puolittamiseksi tai edes alentamiseksi näyttävät olevan todella lopussa. Presidentti Martti Ahtisaaren äskettäisessä puheessaan esittämä ajatus muuttaa työttömyysturva vastikkeelliseksi pakkotyötä vastaan on hälyttävä merkki. Myös työministeri Liisa Jaakonsaari on esittänyt ajatusta vastikkeellisesta pakkotyöstä yöstä uutena "aktiivoinnin" muotona.

Ajatus ei loista uutuudellaan, mutta kun se on siirtynyt lehtien yleisönosastoilta maan päämiehen ja työministerin puheisiin, on syytä huolestua. Presidentti Ahtisaari oli ympäntynyt ajatukseensa sinällään varsin kannatettavan ajatuksen - jonka hän on esittänyt ennenkin - kansalaisjärjestöissä tehtävästä ns. kolmannen sektorin töistä.

Toimiakseen kolmas sektori edellyttää vapaaehtoisen aktiivisuuteen perustuvaa työskentelyä ja sen pal-

kitsemistä palkalla tai esim. korotetulla päivärahalta, joka ajatus esitettiin työttömien ihmisoikeuspäivillä lokakuussa. Kolmannen sektorin työt eivät myöskään saa romuttua olemassaolevaa palkkatyötä, ennenkaikkea julkishallinnon palvelutehtäviä.

Sossut ja Ruotsi protestoivat

Pakkoaktivointi on tuomittu tuoreeltaan eri tahoilla. Sosiaalityöntekijäin liiton liittovaltuusto Liitto huomautti kannanotossaan, että koska kaikkia kansalaisia ei koskaan pystytä työllistämään, kuinka täysin syrjäytyneiden toimeentulo turvataan, samalla huomautettiin kansainvälisten kokemusten viittaavan siihen, että vastikkeellisuusajatus/pakko-työ vaarantaa julkishallinnon työpaikkoja yhä kiihtyvään tahtiin.

Liitto ei myöskään halua, että sosiaalityöntekijät joutuisivat uuden työmuodon järjestäjiksi ja vaihteiksi. Jo nyt esim. toimeentulotuen hoito vie kohtuuttoman osan sosiaalityöntekijöiden ajasta, joka on pois varsinaisesta ennaltaehkäisevästä työstä. Lisäksi vastikkeellinen sosiaalityö laskisi ennestäänkin alhaalla olevaa hoiva-alan työn arvostusta.

Myös Suomessa vierailut Ruotsin toinen työministeri Ulrika Messing kertoi maansa torjuvan pakkoaktivoinnin työpolitiikan keinona. Ruotsissa työttömät voivat toimia erilaisissa vapaaehtoistoissa menettämättä työttömyyskorvaustaan. Messing piti Yhdysvaltain kokemuksen perusteella uusia palvelualan matalapalkkatoita ei-toivotuina kokeiluna, hän arveli niiden tuovan tullessaan jopa pimeät markkinat, rikollisuutta ja protistuitiota.

EuroWork Age auttaa IKÄÄNTYNEITÄ TYÖHÖN

Jyväskylän yliopisto on mukana EU:n rahoittamassa ikääntyneille työtöille suunnatussa European Older Workers -verkostossa (Euroopan ikääntyvä työväestö), joka tunnetaan myös nimellä EuroWork Age. Verkoston Suomen yhdyshenkilönä toimii Tarja Tikkanen Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitokselta.

Euroopan Ikääntyvä Työväestö -verkoston pyrkimyksenä on: - työväestön ikääntymiseen liittyvien kysymysten ja ikääntyvän työväestö produktiivinen, tuloksekas hallinta

- auttaa ikääntyvää työväestöä itse kohdallaan hallitsemaan muutosta Euroopan Ikääntyvä Työväestö -verkoston toiminnan tuloksena saadaan:

- Tietoa ympäri Euroopan siitä toiminnasta mitä tapahtuu 'kentällä' ikääntyvän työväestön auttamiseksi ja siitä, mitä ikääntyvät itse kekevat
- Keskuksia kuhunkin verkoston jäsenmaahan tietojen ja kokemusten kokoamiseen ja välittämiseen sekä tiedonkulun helpottamiseen

- Esimerkkejä tapauksista, joissa yhdessä maassa kehitettyä toimintatapaa on onnistuneesti sovellettu muissakin maissa

Konkreettisen toiminnan tasolla Euroopan Ikääntyvä Työväestö -verkosto:

- Kartoittaa hyviksi havaittuja käytännön toimintatapoja työväestön ikääntymiseen ja ikääntyvien työllistämiseen liittyen sekä kokemuksia erilaisten ohjelmien ja projektien toiminnasta eri tasoilla (hallitus, työnantajat, työntekijät, -työttömät, yms) ja välittää tietoa niistä. Tietoa välitetään sanomalehdissä, tilannekatsauksissa, sähköisissä viestimissä sekä koottavan tietokannan (hakemiston) kautta.

- Pyrkii edistämään keskustelua käytännön ja poliittisen päätöksenteon tasoilla järjestämällä konferensseja, seminaareja ja tapahtumia.
- Kehittää menettely- ja toimintatapoja, työpaikkakohtaisia ohjelmia sekä ikääntyvien työntekijöiden neuvontaa ja koulutusta. Toimintaa pyritään toteuttamaan yhteistyössä jo toimivien hankkeiden kanssa sekä

projektien välisen henkilöstövaihdon kautta.

- Kasvattaa tietoisuutta ikääntyvän työväestön koulutukseen ja työllisyyteen liittyvistä kysymyksistä Euroopan Unionissa.

Senioriteetti arvoonsa

Seniorit takaisin työmarkkinoille on Jyväskylässä menneillä olevan kurssin nimi. Se on suunnattu 45-55 vuotiaalle akateemisen tai muun ammatillisen koulutuksen saaneille pitkäaikaistyöttömille.

Loppiaiseen saakka kestävä kurssi ilmoittaa tavoitteikseen mm. taistelun ikärasismia vastaan saattamalla "senioriteetti" jälleen arvoonsa työmarkkinoilla.

Ikis-Aura on osa Euroopan sosiaalirahaston tukemaa hanketta, jolla ikääntyvien ihmisten työtöidöt pyritään saamaan heidän itsensä ja yhteiskunnan käyttöön. Euroopan neuvosto ja parlamentti ovat havaituneet asiaan, sillä väestön ikääntymässä koko Eurooppa uhkaa harmaantua.

STTK toimii jäsentensä hyvinvoinnin ja elämänlaadun parantamiseksi

TOIMIHENKILÖKESKUSJÄRJESTÖ

STTK

METALLITYÖVÄEN TYÖTÖMYYSKASSAN PUHELINPALVELU TYÖTÖMILLE JA LOMAUTETUILE JÄSENILLE

Työttömyyskassan puhelinpäivystys on **maanantaista perjantaihin klo 9.00 - 11.00 ja 12.00 - 15.00, puh. (90) 77071 (=vaihde).**

● Aluetoimistot, joissa suurin osa työttömyyspäiväraahakemuksista käsitellään ja maksetaan, vastaavat puhelinkyselyihin omina päivystysaikoinaan.

● Keskitä puhelinkyselyt vain päivystysaikoihin.

● Vältä tarpeettomia. päivärahajen maksuspäiviin liittyviä kyselyjä. Muista myös automaattinen puhelinpalvelu 0600-97707. Soittajalle puhelu maksaa 2,20 mk minuutti sekä paikallispuhelumaksun.

● Tarkista päivärahan maksusuoritukset omasta pankistasi.

● Työttömyyspäivärahojen maksupäivät ovat keskiviikko ja perjantai, koulutustuen ja vuorottelukorvauksen maksupäivä on torstai.

Puolustamme työttömyysturvaa kaikella käytettävissä olevalla voimallamme

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT r.y.

PL 313, 00531 HELSINKI

Anja Luoma aidosti huolissaan:

Ay-liikkeen herättävä tähän päivään

Porvoon työttömiä edustava Anja Luoma on aidosti huolissaan ammattiyhdistysliikkeen tulevaisuudesta.

– Neljä vuotta jatkuneen suurtyöttömyyden jälkeen on oivallettava, ettei työttömyyttä voi vanhoihin keinoin poistaa. Ay-liikkeen oman ja sen jäsenistön edun mukaista olisi etsiä uutta suuntaa toiminnalle ruohonjuurisella päätöksillä vaikuttamalla. Ay-liikkeen on herättävä tähän päivään ja vastattava ajan sen eteen tuomiin haasteisiin, vaatii Luoma.

Haasteita ay-liikkeelle asettaa Luoman mukaan paitsi suurtyöttömyys, niin myös hiipien purkautumassa oleva työelämän sääntely.

ajautua yhtä pitkälle kuin esimerkiksi Englannissa tai Hollannissa, jossa työelämää ei ole säädelty. Säädösten puuttuessa on tavallinen työntekijä jäänyt heitteille ja "pimeä työ" rehoittaa hallitsemattomilla markkinoilla.

Anja Luoma sanookin epäilevänsä, että jos asioiden kulkuun ei Suomessa tartuta tässä ja nyt, huomaavat työntekijät täälläkin pian olevansa kansan tuhoon johtavilla polkumarkkinoilla.

– Suomessa on aivan liikaa ihmisiä, jotka eivät kyseenalaista mitään, vaan menevät sinne minne huudetaan. Nyt tarvitaan uutta ajattelua ja muutostaluttua kaikilta osapuolilta.

Uudenlaista ajattelua Anja Luoma kaipaa mm. ay-liikkeen nykyisellään harjoittamaan edunvalvontaan.

– Palkankorotusten ajaminen edustaa perinteistä, vain työssä olevan jäsenistön huomioon ottavaa edunvalvontaa. Jos töissä olevien palkat edelleen vain nousevat niin kuuluu "kahden kerroksen väen välillä" sen kuin kasvaa. Työttömät kokevat omien liittojensa hylänneen työttömät jäsenensä, koska heille tarjotaan vain almuja "työttömien aktivoimiseksi". Työttömät odottavat työtä, eivät almuja.

Mitään omia, todellisia vaihtoehtoja suurtyöttömyyden ratkaisemiseksi ei ay-liike ole Luoman mukaan pystynyt tarjoamaan. Suorastaan tragikoomiseksi Luoma luokittelee ay-politrikkien puheet vakituisten työpaikkojen luomisesta.

– Mikä on säännöllinen, vakituinen työpaikka? Ei sellaisia tänä päivänä juurikaan ole. Miksi siis taistella sellaisen puolesta, jota ei-ole?, ihmettelee Luoma.

Yhdeksi ja vahvaksi keinoksi edistää suurtyöttömyyden poittumista Anja Luoma esittää työn jakamisen erilaisia muotoja.

– Vain mielikuvitus asettaa rajoja työn jakamiselle. Keinoja on, tahto puuttuu, sanoo Luoma kertoen esimerkin:

– SAK:n tekemän kyselyn mukaan sen jäsenistöstä 72 prosenttia on valmis lyhentämään työaikaansa vaikka palkka laskisi. Asia esiteltiin SAK:n valtuustolle vaan mitä tekevätään päättäjät eli jäsenistön valitsevat edustajat? He kävelivät jäsenistönkin hyväksymän ajanuksen yli. Työaikaa olisi saanut lyhentää, mutta palkkatasoa ei haluttu vastaavasti

laskea.

Jotta työtä voitaisiin jakaa, vaatii Luoma ay-liikettä lähemmäs rakentamaan uudenlaista työelämän säännöstöä yhteistyössä työttömien, yrittäjämaailman edustajien sekä työnantajajärjestöjen kanssa.

– Valtiolta on vaadittava työn jakamista edistäviä "porkkanoita". Sellainen voisi olla mm. työttömyysvakuutusmaksun poisto niiltä, jotka luovuttavat työpaikkansa kiertoon.

Uudenlaisen työelämän kulttuurin rakennusaineita Luoma löytää mm. työn käsitteen laajentamisesta, kotona tapahtuvan työn (esim. omaishoitto) nostamisesta työksi työn rinnalle, yksityistalouksien työnantajana suorittamien maksujen verovähennysoikeuden korottamisesta, ympäristövoeron suuntaamisesta "korvamerkityynä" ympäristönsuojelua edistävien työpaikkojen luomiseen sekä työttö-

myyskorvausjärjestelmän remontoimista.

Verotuksen Luoma ohjaisi robotteille ja vastaavan hyödyn todellisle työllistäjille.

– Ay-liikkeen olisi nyt myös toissisaan puututtava ns. epätyyppisistä työtä tekevien aseman parantamiseen vaatimalla "pätkätyötä" tekeville samoja etuuksia (mm. lomakorvaus, sosiaaliturva), jotka vakituksessa työssä olevalle lankeavat kuin itsestään.

Anja Luoma kavahtaa sellaista ajatusta, että työelämän uusia malleja rakennettaessa unohtettaisiin se valtaisa työttömien joukko, joiden tulevaisuuteen päätökset vaikuttavat.

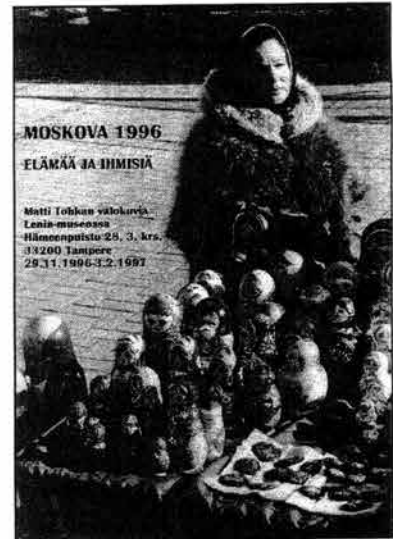
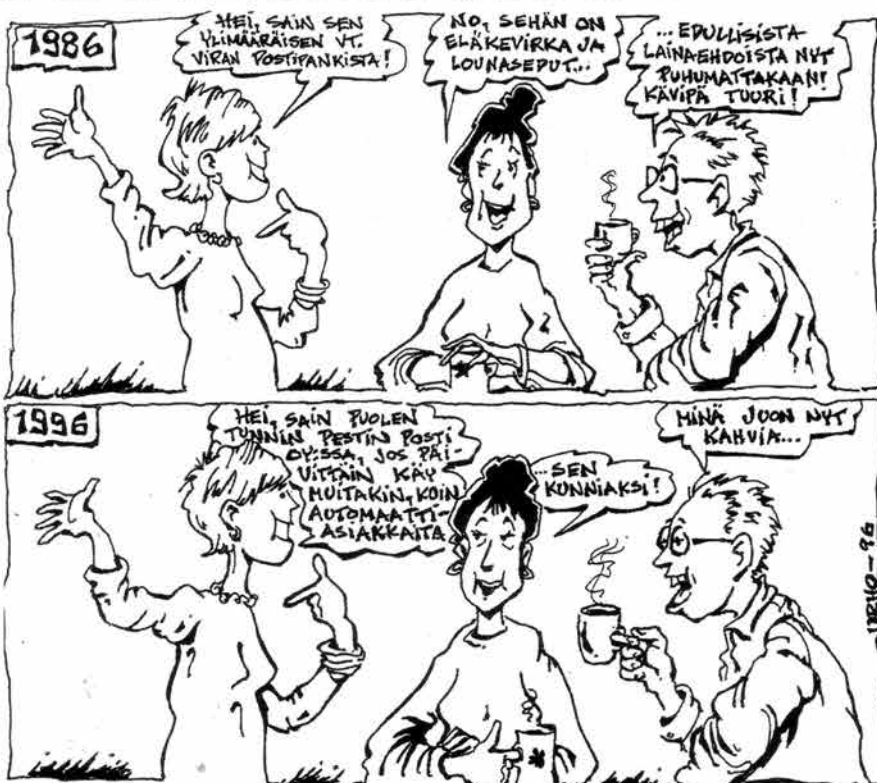
– Tarvitaan avoimuutta ja paikallistason päätöksenteosta lähtevää kaikkien osapuolten yhteistyötä. Ei lisää turvattomuutta ja toivottomuutta vaan rakennetaan hallitusti uutta.

Anja Luoma patistaa AY-liikettä elämään tässä päivässä.

– Pelkään todella mitä tapahtuu, jos ay-liike kaatuu omaan saamattomuuteensa. Tilanne meillä saattaa

HALLITTU NAKERREMUUTOS

Lenin-museossa on avattu 3.2. -97 saakka auki oleva valokuvanäyttely Moskovian ihmisistä ja elämästä. Näyttely koostuu 24 suurikokoisesta mustavalkokuvasta, jotka ovat syntyneet tekijän työmatkoilla Moskovassa Vuoden 1996 aikana.

Matti Tohka on kuvannut itselleen läheisiä ihmisiä: ystäviään, tuttaviaan tai kadun ihmisiä, jotka herättävät hänessä sympatiaa tai myö-

tätulta.

Näyttely ei ole dokumentti venäläisen yhteiskunnan tilasta, vaan kuva kokoelma ihmisistä, jotka tekijä haluaa esitellä näyttelyn katsojille.

Kuvattessaan Tohka on kokenut myötätunnon, sympatian, ystävyuden ja rakkauden tunteita venäläisille ihmisistä kohtaan. Hän toivoo näyttelyn kuvien synnyttävän myös katsojissa samanlaisia tunteita.

Kansanedustaja Minna Karhusen puheenvuoro työttömien mielenosoituksessa

"Työttömyyden syy on työn puute"

Kun otsikoksi on annettu kysymys, mitä työttömyysturvauudistus merkitsee tai antaa nuorille, olisi helppoin vastaus sanoa "ei mitään" tai "ei ainakaan mitään positiivista". Niin viimeisimmistä työttömyysturvauudistuksesta kuin lukuisista muista kolmikantaneuvotteluissa sovituista ratkaisuista käy selvästi ilmi, että nuoret eivät tuossa pöydässä istu. Eivätkä muuten työttömäkään.

Hyvin harvalta löytyy halua puuttua omiin etuisuuksiinsa. Sen vuoksi on leikkaukset helpoin ulottaa ulkopuolisiin, kuten työelämän ulkopuolella oleviin nuoriin. Vaikka työmarkkinatuen leikkausesitys oli valmisteltu kolmikantaneuvotteluissa, ei se saanut eduskunnan jakamatonta tukea osakseen. Ei edes hallituspuolueiden, sillä esimerkiksi Joukko nuoria kansanedustajia yli puoluerajojen vastusti esitystä.

Hyväksytyn lain mukaan tammikuun alusta asti työmarkkinatukea ei makseta alle 25-vuotiaille ammatillista koulutusta vailla oleville työttömille nuorille. Työmarkkinatuen saamisen ehtona on joko koulutukseen tai työharjoitteluun hakeutuminen. Kun vanhempien holhous loppuu, alkaa

yhteiskunnan holhous.

On totta, että työttömän moni nuori on vailla ammatillista koulutusta, mutta työttömyys ei kuitenkaan aina johdu koulutuksen puutteesta. Esimerkiksi suurin osa alle 25 vuotiaista on Jo koulutettu. Ongelma ei ole niinkään koulutuksen puute, vaan työmarkkinoille pääsy. Työttömän on vaikeampi saada työpaikkaa kuin

työllisen. Ja kun työlliset vaihtavat työpaikkoja keskenään, ei ketjun päässäkö työllisty työtön, vaan sadon korjaa luonnollinen poistuma.

Milloinkohan työvoimaviranomaiset heräävät huomaamaan, että työttömyyden suurin syy ei ole sen enempää koulutuksen puute kun ylisuuret työttömyyskorvauksetkaan, vaan se, ettei yk-

sinkertaisesti ole työpaikkoja. Tyhjästä on paha nyhjästä.

Puutetta on nimenomaan työpaikoista - työtä kyllä riittäisi. Useilla työpaikoilla työntekijöitä poltetaan loppuun kynttilän molemmista päistä ja kierre kiihtyy, kun määrärahojen puutteesta ei oteta sijaisia edes jatkuvasti lisääntyvien sairaspöissaolojen ajaksi.

Sijaisten palkkaaminen toisi nuorille mahdollisuuden työharjoitteluun työmarkkinoilla tarvittavan työkokemuksen hankkimiseksi. Työnantajia olisi kannustettava palkkaamaan nuoria työntekijöitä esimerkiksi alentamalla nuorten työeläkemaksua. Onhan täysin käsittämätöntä, että alle 23-vuotiaat nuoret maksavat ansio-uloistaan täyden työeläkemaksun, joka kuitenkin ei kerrytä työeläkettä markkaakaan.

Eli työtä työttömille - nuorille ja vanhemmillekin, eikä vain koulutusta koulutuksen ja ennen kaikkea tilastoja vuosiksi!

Työmarkkinatuen leikkausta vastaan äänestänyt kansanedustaja Minna Karhusen puhumassa työttömien mielenosoituksessa.

Joka kolmas on työtön maailmassa

YK:n alaisen kansainvälisen työttömyystilaston ILO:n mukaan joka kolmas maailman työikäisestä ihmisestä on vailla työtä. Vaikka monien kehitysmaiden tilastointi on varsin puutteellista, antaa ILO:n raportti kuitenkin synkstä todellisuudesta varsin todellisen kuvan. Myöskin työttömyyden kourissa kamppailevien kehittyneiden teollisuusmaiden tuulosakuinen ja ristiriitainen tilastointi väärinä työttömyyslukuja niitä kaunistellen.

EU:n alueella on ILO:n tilastojen mukaan keskimäärin 11,3 prosentin työttömyys. Espanjan 22,3 ja Suomen 15,1 (syyksu) ovat ILO:n tilaston kärkeä. Yhdysvaltain noin viiden prosentin työttömyys näkyy vastaavasti työssäkäyvien köyhtymisenä eli ns. piznapaistajien ja kengänkiillottajien luokan syntymisenä.

ILO ei hyväksy markkinavoimille ja työttömyydelle antautumista, vaan kehottaa kansallisiin ponnistuksiin ja kansainväliseen yhteistyöhön työttömyyttä vastaan. Pyrkimys täystyöllisyyteen ja tulisi ILO:n mukaan palauttaa kunniaan talous- ja sosiaalipoliittisissa.

Rakennusliiton työttömyyskassan johtaja Seppo Niininen

Ministeriö vaikeuttaa työllistymistä

Hyvinkin lyhyt työllistymisjakso tai sairastuminen siirtää monissa työvoimapiireissä pitkäaikaistyöttömiä yhä tukityöllistämistoimien ulkopuolelle. Rakennusliiton työttömyyskassan johtaja Seppo Niini sen mu-

suutta. Työministeriöstä on viitattava atk-hankaluuksiin, joiden takia pitkäaikaistyöttömiä tilastoituvat edelleen vain vähintään vuoden yhä tilajakoisesti työttömänä olleet. Niininen epäilee, että kyse voi olla myös

kuin ihmetellä. Uskotaanki ministeriössä todella, että työllistämistoimilla päästisiin parempiin tuloksiin pysyvän työllistämisen edistämiseksi, jos tietoisesti pyritään tiptumaan työttömät työttömyysturvan ulkopuolelle ja ajetaan heidät taloudellisiin vaikeuksiin. Jos näin on, ministeriössä olisi syyt tarkistaa asenteita, Niininen sanoo.

Niininen mukaan ministeriöltä olisi toivonut toisenlaisia ohjeita, koska työttömyysturvan muutokset antaisivat mahdollisuuksia myös nykyistä aktiivisemmalle ja järkevämmälle työvoimapolitiikalle.

- Ohjeiden lähtökohdaksi olisi otettava se, että pitkäaikaistyöttömiä määritellään henkilöt, joille on vuoden aikana järjestynyt töitä alle 3-kuukaudeksi.

- Nämä rajaukset tulisi tehdä työtömille tunnetuiksi. Samalla olisi annettava lupaus, että viranomaiset tekevät kaikkensa, jotta he pääsisivät työvoimapolitiittisten toimien piiriin Niininen sanoo. Hyvinkin lyhyt työllistymisjakso tai sairastuminen siirtää monissa työvoimapiireissä pitkäaikaistyöttömiä yhä tukityöllistämistoimien ulkopuolelle. Rakennusliiton työttömyyskassan johtaja Seppo Niininen mukaan kyse on työllisyysasetuksen virheellisestä soveltamisesta.

Niininen muistuttaa, että asetus muuttui jo keväällä 1995. Muutoksen mukaan lyhyt työllistymisen ei heikennä työttömän asemaa, jos se käytännössä pysyy pitkäaikaistyöttömyyteen rinnastettavana. Useat työvoimapiirit edellyttävät silti yhä, että työttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan.

Työttömät pitävät nykyistä soveltamista merkittävänä esteenä lyhytaikaisten ns. pätkätöiden vastaanot-

tamiselle. Niininen ihmettelee työministeriön haluttomuutta puuttua asiaan, vaikka se aiheuttaa pahoja ongelmia työmarkkinoille ja tukahduttaa paljon puhuttua työttömien omaa aktiivisuutta.

Työministeriöstä on viitattu mm. atk-hankaluuksiin, joiden takia pitkäaikaistyöttömiä tilastoituvat edelleen vain vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleet. Niininen epäilee, että kyse voi olla myös halusta kaunistella tilastoja.

- Kun pitkäaikaistyöttömyys tällä tavoin asetuksen vastaisesti rajataan, saadaan kauniimpia lukuja pitkäaikaistyöttömyyden kehittymisestä. Ministeriö täyttää näin paremmin sille asetetut tulostavoitteet, Niininen epäilee.

Niininen arvostelee myös ministeriön työvoimatoimistoille lähettämää kirjettä, joka kieltää järjestämistä tukityöllistämistä ja työvoimakoulutusta siten että ansiosidonnaiselle päivärahalta pääsyn ehdoksi tuleva 43 viikon työssäolojako täytyisi.

Samalla kirjeessä korostetaan nykyisen työttömyysturva- ja tukityöllistämiskäytännön turmiollisuutta.

- Työministeriön huolenaihetta ei voi kuin ihmetellä. Uskotaanki ministeriössä todella, että työllistämistoimilla päästään parempiin tuloksiin pysyvän työllistämisen edistämiseksi, jos tietoisesti pyritään tiptutamaan työttömät työttömyysturvan ulkopuolelle ja ajetaan heidät taloudellisiin vaikeuksiin. Jos näin on, ministeriössä olisi syytä tarkistaa asenteita, Niininen sanoo.

Niininen mukaan ministeriöltä olisi toivonut toisenlaisia ohjeita, koska työttömyysturvan muutokset antaisivat mahdollisuuksia myös nykyistä aktiivisemmalle ja järkevämmälle työvoimapolitiikalle.

- Ohjeiden lähtökohdaksi olisi otettava se, että pitkäaikaistyöttömiä määritellään henkilöt, joille on vuoden aikana järjestynyt töitä alle kolmeksi kuukaudeksi.

- Nämä rajaukset tulisi tehdä työtömille tunnetuiksi. Samalla olisi annettava lupaus, että viranomaiset tekevät kaikkensa, että nämä pitkäaikaistyöttömät pääsisivät työvoimapolitiittisten toimien piiriin Niininen sanoo.

Työttömyysturvan uudistus merkitsee alenevia portaita kuten viiva taululla osoittaa, toteaa Seppo Niininen.

kaan kyse on työllisyysasetuksen virheellisestä soveltamisesta. Niininen muistuttaa, että asetus muuttui jo keväällä 1995. Muutokset sen mukaan lyhyt työllistymisen ei heikennä työttömän asemaa, jos se käytännössä pysyy pitkäaikaistyöttömyyteen rinnastettavana. Useat työvoimapiirit edellyttävät silti yhä, että työttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Työttömät pitävät nykyistä soveltamista merkittävänä esteenä lyhytaikaisten ns. pätkätöiden vastaanotamiselle. Niininen ihmettelee työministeriön haluttomuutta puuttua asiaan, vaikka se aiheuttaa pahoja ongelmia työmarkkinoille ja tukahduttaa paljon puhuttua työttömien omaa aktiivi-

hallistD kaunistella tilastoja. -Kun pitkäaikaistyöttömyys tällä tavoin asetuksen vastaisesti rajataan, saadaan kauniimpia lukuja pitkäaikaistyöttömyyden kehittymisestä. Ministeriö täyttää näin paremmin sille asetetut tulostavoitteet, Niininen epäilee.

Niininen arvostelee myös ministeriön työvoimatoimistoille lähettämää kirjettä, joka kieltää järjestämistä tukityöllistämistä ja työvoimakoulutusta siten että ansiosidonnaiselle päivärahalta pääsyn ehdoksi tuleva 43 viikon työssäolojako täytyisi.

Samalla kirjeessä korostetaan nykyisen työttömyysturva- ja tukityöllistämiskäytännön turmiollisuutta. - Työministeriön huolenaihetta ei voi

Tampereen työvoimatoimisto siirtyy uuteen aikaan

Uudet tilat - uudet palvelut ovat nyt melkein Keskustorilla! Osoitteemme on 17.12.1996 alkaen Hämeenkatu 16.

Muuton vuoksi toimistomme on suljettuna perjantaina 13.12. ja maanantaina 16.12.

Tampereen työvoimatoimisto Puhelinvaihe (03) 256 5111

Uusosuustoiminnan tueksi valtakunnallinen projekti

Pellervo-Seura on käynnistänyt kaksivuotisen valtakunnallisen uusosuustoiminta-projektin. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa uusosuustoiminnan alueellisia neuvontapalveluja ja helpottaa uusien osuuskuntien syntyä.

Pellervo-Seuran kanssa yhteistyössä ovat tutkimuksista ja selvityksistä vastaava Helsingin yliopiston osuustoimintainstituutti ja työministeriö, joka kustantaa puolet hankkeesta.

Valtakunnallisen uusosuustoimintaprojektin yhtenä tavoitteena on edistää työllisyyttä ja paikallista aloitteellisuutta uusosuustoiminnallisen yhteisryhtäjäyden avulla. Projekti aikoo toimintansa aikana myötävaikuttaa sadan uuden osuuskunnan syntymiseen.

Uusi tapa työllistyä

Tällä hetkellä maassamme toimii noin 450 uusosuuskuntaa, joista työosuuskuntia on 163. Viime vuosikymmeninä työosuustoiminta on ollut vähäistä, mutta viimeisten kolmen vuoden aikana maahan on perustettu noin sata uutta työosuuskuntaa. Työllisimpiä perustajia ovat olleet työttömiksi joutuneet aktiiviset henkilöt, jotka itse haluavat parantaa työ-

listymistään työosuuskunnan kautta. Suomessa työosuuskuntien yleisin liikeideana on monialainen työnvuokraus. Eniten tarjotaan rakennus- ja toimistopalveluja.

Työosuuskuntien ongelmana on, ettei niiden toimintaa tunneta eikä niiden palveluja osata etsiä. Pyrimme hälventämään ennakkoluuloja ja tekemään uusosuuskuntien mahdollisuuksia tunnetuksi laajojen kansalaispiirien, yritysten ja viranomaisten keskuudessa, kertoo projektipäällikkö **Hanna-Leena Asunta** Pellervo-Seurasta.

Neuvonnan tarve on suuri

Uusosuustoimintaa koskevan neuvonnan tarve on kentällä on huutava. Nykyis ten neuvontakeskusten palvelut ovat osoittautuneet erityisen tärkeiksi uusosuuskuntien ideointi- ja perustamisvaiheissa. Siksi on tärkeää rakentaa tiivis neuvonta pisteiden verkko kattamaan koko maa, Asunta sanoo.

Nyt neuvontakeskuksia on kuusi: Kokkolassa, Hämeenlinnassa, Jyväskylässä, Porissa, Sotkamosassa ja Kontiolahdella. Esimerkiksi Ruotsissa on 20 osuustoimintaa neuvontakeskuksia.

Alan koulutuspalvelujen kysyntä on kasvanut nopeasti, mutta tarjottu koulutuksen taso on kirjavaa. Projekti pyrkii osaltaan vahvistamaan alan kouluttajien osaamista.

Tietoa internetissä

Valtakunnallinen uusosuustoimintaprojekti edistää uusosuuskuntien verkottumista ja markkinointia myös internetissä. Tietoa uusosuuskuntien perustamisesta ja toiminnasta löytyy osoitteesta <http://event.juy.fi/wuokko>. Internet-sivustoa kehi tetään toimitiloina jaoteltu uusosuuskuntien tuote- ja palveluhakemisto.

Kiinnostuksesta uusosuustoimintaa kertoo myös se, että Pellervo-Seuran jul kaisema Perustamme osuuskunnan -opas on myyty miltei loppuun Iyhyessä ajassa. Oppaasta toimitetaan uusittu laitos, Asunta lupaa.

Lisäksi valtakunnallinen uusosuustoimintaprojekti julkaisee uusosuustoiminnan lehdistölkäsausta. Pellervo-Seuran Osuustoiminta-lehden välissä ilmestyvät Uusi Osuustoiminta -nimiset tietosivut, jotka on suunnattu erityisesti uusosuuskuntien tiedontarpeisiin.

Uusosuustoiminnan neuvontaa

Valtakunnallinen uusosuustoimintaprojekti

Pellervo-Seura, PL 77 (Simonkatu 6), 00101 Helsinki, puh. (09) 476 7501, fax (09) 6948 845 projektipäällikkö Hanna-Leena Asunta, puh. (09) 4767 5562, 040-581 7675, sähköposti: hanna-leena.asunta@pellervo.inet.fi projektisuunnittelija Pauliina Parviainen, puh. (09) 4767 5505, sähköposti: pauliina.parviainen@pellervo.inet.fi projektisihteeri Salli Oravainen, puh. (09) 4767 5500

Pellervon Lakipalvelu
Olavi Leppänen, puh.(09) 4767 5515, 0400-435 469

Ruotsinkielinen neuvonta
Per-Erik Lindström, puh. (09) 4767 5532

Helsingin yliopiston osuustoimintainstituutti
Tapani Köppä, puh. (09) 191 7763, fax (09) 191 77611
Pekka Pättiniemi, puh. (09) 191 7791

Tero Piippo, puh. (09) 191 7808
Työministeriö
Matti Jalkanen, puh. (09) 1856 9013

Internet-yhteydet
(Wuokko) <http://event.juy.fi/wuokko/> Harri Asikainen, puh. 0208-386 386, 049-758 676 sähköposti: haskai@jiop.fi

Alueellisia kehittämissä neuvontaorganisaatioita

Vaasan läänin osuustoiminnan kehittämiskeskus
c/o Osuuskunta Naisten Talo, Kauppatori 2, 67100 Kokkola
Kaarina Korhonen, puh. (06) 831 7355, fax (06) 831 2446
Margita Lukkarinen, (06) 828 9225, 0400-866 686

Hämeen osuustoiminnan kehittämiskeskus
c/o Sosiaalikehitys Oy, Hallituska-

tu 19, 13100 Hämeenlinna

Keski-Suomen uusosuustoiminnan kehittämissä ja neuvontakeskus
c/o Keski-Suomen lääninhallitus, PL 41 (Cygnaeuskenkatu 1), 40101 Jyväskylä
Tuija Hämäläinen, puh. (014) 298 326, 040-557 6030, fax (014) 298 302

Satakunnan osuustoiminnan kehittämiskeskus
c/o Osuuskunta Sataosaajat Teljänkatu 8, 28130 Pori
Tuula Merikivi, Erkki Kangas, Markku Seppänen puh. (02) 633 5070, (02) 633 5095, 040-545 0636, fax (02) 633 6006

Uusosuustoiminnan Kainuun neuvontakeskus
c/o Osk. Kainuun Kanerva Tehdaskatu 1, 87100 Kajaani, puh./fax (08) 623 362
Tapio Nivala, Pirttijärventie 6, 88600 Sotkamo, 0400-218 498

Pohjois-Karjalan uusosuustoiminnan neuvontapiste
c/o Sontikka Solisevantie 3, 81220 Jakokoski Aimo Kontturi puh. (013) 732 702, 050-563 9807, fax (013) 732 752

Idea-Points
Omaehtoisen Työllistymisen Tuki OTTY Sörnässten Taitotalo Käenkuja 3-5 M, 1. krs., 00500 HELSINKI puh. (09) 766 270/773 2532, fax (09) 766 135 Timo Mäkilä, Anki Jansson

Masina-projekti
Sepänkatu 5, 20700 TURKU puh. (02) 273 9601, 040-505 2295, fax (02) 233 7053 Antti Kirkkola

KTM Yrityspalvelun Uudenmaan piiri
Starttipiste, Raija Sahri PL 324 (Vilhonkatu- 5 A, 2 krs.) 00101 Helsinki,

Uusi puualan osuuskunta

ACER ALOITTANUT LUPAAVASTI

Hattulassa sijaitsevan Leppaan sorvikoulun koulutus-toiminnan seurauksena perustettiin viime syyskuussa Osuuskunta Acer.

Tällä hetkellä Acerin jäseninä on 13 puualan eri osa-alueiden osaajia. Osuuskuntaan kuuluvista "puualan erikoisosaajista" yhdeksän on työttömiä ja kolme on maatalouden harjoittajia.

Yritysidean mukaisesti osuuskunnan toiminta on rajattu puun käsinsorvaukseen, puuintarsiaan eli puuupotustyöhön, entisointiin, pintakäsittelyyn sekä jossakin määrin myös perinteiseen puusepäntyöhön ja puisten tuotteiden markkinointiin.

Tavoitteena työllistää

Osuuskunta Acerin keskeisin tavoite on saada jäsenet työllistymään taloudellisesti kannattavalla tavalla. Jäsenten valmistamien tuotteiden kilpailukyvyyn parantamiseksi tuotteiden kehittämiseen hankitaan mm. muotoilupaia ja markkinatietoutta sekä jäsenten osaamiselle haetaan jatkuvasti uusia sovelluskohteita.

Jäsenten työllistymiseen pyritään myös luomalla uusia yhteistyökuvioita mm. muiden puusepäntyritysten kanssa. Osuuskunta toimii myös jä-

senten tekemissä työurakoissa työnantajana, laskuttajana työn teettäjänä ja sivukulujen hoitajana. Acer toimii valmistus- ja työtoiminnan lisäksi myös markkinointiosuuskuntana. Jäsenten yhdessä tai itsenäisesti valmistamia käsiyötöitä myydään Acerin tuotemerkillä.

Koska sorvaajia, intarsiatekijöitä ym. erikoisosaajia eivät ole olemassa olevat yritykset juurikaan työllistä, Osuuskunta Acer voi olla jäsenilleen yksi mahdollisuus omaehtoiseen työllistymiseen ja eräänlainen väliappi oman yrityksen perustamiseen johtavassa kehityksessä.

Osuuskunnan kautta työtön voi tehdä töitä silloin kun niitä on tarjolla ja säilyttää silti perustoimeentulonsa. Järjestelyillä yhteen yksittäisistä osajista muodostunut ryhmä saa enemmän uskottavuutta, se huomataan ja pienuuden haittoja esim. tuotteiden toimitusmäärissä ja markkinoinnissa voidaan vähentää.

Masa Yardsin alihankkijana

Osuuskunta Acerin perustaminen ja toiminnan käynnistäminen on toteutettu **Mika Öykkösen** vetämänä projektina, johon on saatu Hämeen maaseutuelinkeinopiirin myöntämä kehittämisrahaa.

Mielenkiintoisempina töinä mainittakoon suuremman puusepäntyrityksen alihankintatöinä toteutetut intarsiakoristellut kaidepylväät ja -peilit Masa Yardsin rakentamaan Karibianmeren loistoristeilijään. Jäsenet ovat päässet soveltamaan intarsiaa myös muiden puusepäntyritysten tuotteisiin ja liikelahjojen prototyyppeihin.

Jäsenten keskinäisestä tuotekehitystyöstä hyvänä esimerkkinä on Acerin kehittämä "Hämeen Hälläpyörä", joka valittiin Hämeen maakunnan Tarinatuotteeksi avoimen kilpailun perusteella.

Puuintarsian käytön lisäämistä siustuksessa ja erilaisten puisten tuotteiden jalostusarvon nostajana pyritään lisäämään Sisustustietokortin teolla ja yhteistyöllä suunnittelijoiden kanssa.

Osuuskunta Acerin ei aktiivisesti haeta uusia jäseniä, mutta toimintaa täydentäviä tai sitä tukevia osajia tarvittaisiin lisää. Ammattitaidon ohella uusilta jäseniltä vaaditaan aitoa kiinnostusta toimintaa ja oikeaa asennetta.

Kuvassa osuuskunnan jäsenen **Pia Aaltosen** puuintarsiatyö, jota on valmistettu kolme kuukautta.

Ay-puhujat vaativat työnantajilta työllistämis- vastuuta

Työttömien valtakunnallisessa mielenosoituksessa ay-liikkeen puheenvuorot käyttivät kaikkien kolmea ammatillista keskusjärjestöä edustaneet puhujat.

AKT:n puheenjohtaja Kauko Lehtikainen muistutti ay-liikkeen tehneen työllisyyden puolesta niin paljon, että nyt on työnantajien vuoro vastata haasteeseen.

– Suomen työmarkkinat ja työelämä ovat kansainvälisessäkin vertailussa poikkeuksellisen joistavat. Työnantajatahojen puheiden takana ovatkin muut pyrkimykset. Näillä halutaan vaikuttaa työ- ja palkkaehtojen ja niitä säätelevien lakien ja sopimusten heikentämiseen, sanoi Kauko Lehtikainen.

SuPerin puheenjohtaja Kaarina Muhli muistutti jättityöttömyyden pysyvän kutakuinkin paikallaan, vaikka taloudessa on paljon myönteisiä odotuksia ja toiveita, kuten hän asian ilmaisi.

Työttömät kokevat oikeutetuksi, että yhteiskunta yrittää vaientaa heidät hiljaisiksi ja äänettömiksi suurtyöttömyyden hyväksyjiksi. Näin ei saa olla. Työttömän on sanottava oma mielipiteensä poliitikoista, päättäjistä ja yhteiskunnan tulevaisuudesta. Myös meidän ammattiyhdistysliikkeessä on tartuttava härkää sarvista, sanoi Kaarina Muhli.

Pääkaupunkiseudun rakennusalan elvytysryhmässä mukana oleva insinööri Taina Kärki piti syntynyttä yhteistyötä esimerkkinä ei osapuolten yhteisistä ponnistuksista työttömyyden alentamiseksi.

– Yritysten pitää sitoutua aidosti ja tosissaan työpaikkojen luomiseen. On luotava sellainen järjestelmä, jossa yritysten on kannattavaa palkata uusia työntekijöitä sen sijaan, että teteetään ylittöitä nykyisillä työntekijöillä tai palkataan kone tilalle, vaati Taina Kärki.

Työttömät vaativat ihmisoikeuksiaan mielenosoituksessa: Tomaatti lensi ja aita rämisi

Polisi pääsi testaamaan käytännössä uutta metallista mellakka-aitaansa. Ääntähän siitä lähti enemmän kuin köysiaidasta, joten tuotekehittelyn varaa vielä on. Toinen vaihtoehto on alentaa työttömyyttä.

Suurin työttömien mielenosoitus kuului murrostorstin pidettiin YK:n ihmisoikeuksien päivänä eduskuntatalon edessä. Kolmen vuodentakaiseen 20000 mielenosoittajan joukkoon verrattuna vajaan puolituhatta työtöntä on pieni joukko. Syy on jossakin muualla kuin huonossa järjestelyssä. Työttömien vaalipassiivisuus on osa samaa ilmiötä, vaikka syitä on muitakin.

Kolme vuotta sitten maassa oli Esko Ahon johtama porvarihallitus, jonka politiikkaa vastaan mm. SAK oli valmis rahoittamaan työttömien mielenosoitusta avokätisesti. Nimet ja puolueet hallituksessa ovat vaihtuneet.

Odotukset vasemmistijohtoista hallitusta kohtaan olivat työttömien keskuudessa suuret, oltiin valmiit odotelemaan tuloksia.

Odotukset ovat vaihtuneet pettymykseksi. Mutta ei pelkäästään pettytykseksi, vaan myös vaatimuksiksi. Vaatimukseksi täystyöllisyyden uudesta tulemisesta tätä aikaa vastavassa muodossa, oikeudenmukaisesta työttömyysturvasta ja sosiaalipolitiikasta, työttömän täydestä kansalaisuudesta ja todellisista ihmisoikeuksista.

Tähän tähtäsi YK:n päivän ihmisoikeusmielenosoitus ja sitä edeltäneet kolmannelle ihmisoikeuspäivä. Siksi

työttömät vaativat kansanedustajia julkisesti vastaamaan TVY:n esittämien kysymyksiin, ay-liikkeen edustajia kertomaan mitä he tekevät työttömyyden voittamiseksi, ministereitä kertomaan mitä hallituksessa on todella tekeillä.

Tällä yhteistyöllä ei pyritty valtaapitävien mieliteltyyn, mutta mielenosoitus ei tähännyt myöskään yhteyksien katkaisemiseen. TVY:n tavoitteena on julkisuus, jonka avulla päättäjät saadaan vastuuseen sanoistaan. Tämän syksyn mielenosoitus ei ollut vain yksi tapahtuma, vaan näkyvä osa sitä työtä mitä TVY ja työttömien yhdistykset päivittäin tekevät.

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen Perusturva kuuluu ihmisoikeuksiin

Kansalaisten perusturvan tulisi taata ihmisille oikeuden ihmisarvoisen elämän. Me työttömien edustajat olemme huolissamme niistä supistuksista ja leikkauksista, jotka ensivuoden alussa ovat tulossa työttömien

työttömyysturvaan. Työttömyysturvan asteittainen alentaminen vähentää suoraan kansalaisten ostovoimaa.

Tosiasia on, että tuloveron alentaminen ei hyödytä pienituloisia työttömyysturvalla eläviä vaan nimen-

omaan suurituloisia. Verotuksen valvonnasta tulisi siirtää työvoimavaltaisilta aloilta automaattisesti vientiteollisuuden puolella.

Työttömät ministeri Huttu-Juntuselle: Leikkaukset eivät kannusta

Me työttömien valtakunnalliseen mielenosoitukseen "oikeus ihmisyyteen" osallistujat olemme huolissamme laimmutuksista, jotka tulevat ensi vuoden alusta alkaen edelleen heikentämään työttömien elinoloja ja selviytymismahdollisuuksia.

Kannustamisen nimissä tulossa olevat sosiaaliturvan kiristykset ja heikennykset eivät edistä kansalaisten taloudellista ja sosiaalista selviytymistä. Ne eivät myöskään edistä valtiontalouden kohentamista, vaan jopa heikentävät sitä.

Esimerkkinä työttömien verotus, joka jo nykyisellään vie jopa viidesosan työttömän tuloista. Nyt monet työttömät joutuvat hakemaan toimeentulotukea voidakseen maksaa veronsa. Kun työttömien verotus suunnitelmien mukaan kiristyy ensi vuonna, pahentaa se edellä kuvattua kriisiä.

Vaihtoehto ei ole tietenkään toimeentulotuen määrän rajan laskeminen, vaan esimerkiksi kunallisuusverotuksessa verotettavan tulon alarajan nostaminen. Työttömälle kätevä tapa tulon lähtökohtaisesti suoraan kulutukseen päätyvä köyymästä työllisyyttä. Sen sijaan rikkeen veroale suuntautuu tuontimottein, ulkomaanmatkoihin yms. heikentäen jopa vaihtotasetta.

Myös tulossa oleva asumismenon 20 prosentin omavastuu sekä kaikista pienituloisimpien lasten päivähoiton 200 markan omavastuu toimivat tosin kuin "kannustajia" ovat tarkoitaneet. Koska rahaa ei ole, on sitä pakko hakea joltain yhteiskunnan lunkulta. Aktiivisuuden sijasta lisääntyy passiivinen toivotomuus.

Kenelläkään ei ole yhtä kokonaisratkaisua asiaan, mutta työttömät ovat esittäneet erilaisia vaihtoehtoja, joita toivomme Teidän ministerin ja kansanedustajana vievän eteenpäin. Askentaan pidetyillä kolmansilla työttömien ihmisoikeuspäivillä esitettiin muutamia ideoita, joita kannatamme ja toivomme Teidänkin tukevan.

Yksi tällainen idea on työn käsittelen laajentaminen siten, että kaikki yhteiskunnallisesti hyödyllinen toiminta hyväksytään palkkatyöksi. Tuhannet työttömät muiden muassa tekevät palkatonta kansalaisjärjestötyötä, jota ilman yhteiskunta ei toimisi.

Osan työttömyyskorvauksista ohjaaminen työllistävien kansalaisjärjestöjen palkkausluuhin olisi oikeaa kansalaisten oman aktiivisuuden tukemista. Päivillä esitettiin myös kansalaisaktiivisuuden palkitsemista maksamalla siihen säännöllisesti perustulovalle 50 prosentilla korotettu peruspäävärä.

Helsingissä 24.10.1996
TVY:n lähetystö
Ismo Suojanen, Ritva Metsälampi,
Martti Korhonen, Riitta-Liisa Monkkonen, Raimo Rönig

Muistakaa nämä edustajien puheet!

TVY lähetti jokaiselle eduskuntaryhmälle kysymyksen, johon ryhmän valitseman edustajan tuli antaa lyhyt vastaus mielenosoituksessa.

Kutsu otettiin kilvan vastaan, sillä vastaamassa olivat **Minna Karhunen** (kok), **Mikko Immonen** (vas), **Maria-Kaisa Aula** (kesk), **Ulla Anttila** (vjr.), **Jukka Roos** (SDP), **Esko-Juhani Tennilä** (vas.ryhmä), **Raimo Vistbacka** (perussuom.), **Risto Penttilä** (nuorsuom) **Pertti "Veltto" Virtanen** (Eko) ja

Raimo Tiilikainen (RKP). Tässä lyhyitä poimintoja niistä puheenvuoroista, jotka saatiin kirjallisina.

Jukka Roos, SDP: "Tulkaa useammin tänne, että työttömien ääni kuuluisi näiden 60 senttiä paksujen seinien läpi. teidän äänenne kuuluminen helpottaa meidän toimintaamme."

Maria-Kaisa Aula, Kesk: "Keskustan vaihtoehto on uudistaa, löytää työttömien, työntekijöiden ja yrittäjien

yhteinen etu. Se on uusi kolmikanta."

Esko-Juhani Tennilä, Vasr: "Suurtyöttömyyden kestäväksi lopettamiseksi tarvitaan pitkäjänteisiä, periaatteellisia muutoksia talous-, tulojako- ja sosiaalipolitiikkaan. Asetamme etusijalle työnjakamisen."

Minna Karhunen, Kok: "Milloinkahan työvoimaviranomaiset heräävät huomaamaan, että työttömyyden suurin syy ei ole sen

enempää koulutuksen puute kuin kuin ylisuuret työttömyyskorvauksetkaan, vaan se ettei yksinkertaisesti ole työpaikkoja."

Mikko Immonen (Vas): "Mielenosoitukset, isku- lauseiden maalaaminen, veitoomusten allekirjoitukset, osotoboikotit, rakennusten valtaamiset ja muut ulkoparalamentaariset keinot ovat mahdollisuuksia vaikuttaa päättäjiin. Usein nämä ovat ainoita keinoja."

Näiden kansanedustajien lisäksi saimme Suomen yrittäjien puheenvuoron.

Jussi Järventaus, SY: "Työttömyys ei ole teidän syyne. Päättäjien on taas turha syyttää huonoo tuuria ja olosuhteita. Työttömyys on viime kädessä väärin päätösten seurausta.

Työttömien kolmannet ihmisoikeuspäivät

Työn käsitettä laajennettava

Lokakuun puolivälissä pidetyille kolmansille työttömien ihmisoikeuspäiville otti osaa noin 150 työntöntä eri puolilta maata. Vaikka teemana oli naisten työttömyys, oli miehiä mukana kohtalaisen paljon. Julkaisemme tässä numerossa kanavien tulokset tiivistettyinä sekä muutamia puheenvuoroja päiviltä. Keskustelu aiheesta jatkuu ensi vuoden puolella ilmestyvissä numeroissa.

Syrjintä uhkaa tasa-arvoa

Eduskunnan ihmisoikeusryhmän päiville toi ryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja Ulla Anttila (vihr.) Hänen mukaansa naisten asema työmarkkinoilla on heikentymässä.

- Tuoreimpien tilastojen mukaan miesten työllisyystilanne on parantu-

nut nopeammin kuin naisten. Työmarkkinat ovat edelleen jakautuneet jyrkästi naisten ja miesten töihin. Monilla naisvaltaisilla aloilla rakenneuudistus on vienyt pysyvästi työpaikkoja.

- Naisten työllisyyden hoito kaipaa erityistä huomiota. Perinteinen näkemys elvyttämisestä massiivisilla rakennusinvestoinneilla ei paljoakaan paranna naisten työllisyyttä. Palvelu-alojen työllisyyttä syyttää on parannettava monipuolisilla keinoin, mm. verotuksen rakennetta muuttamalla. Naisten ammatillisessa koulutuksessa ja uudelleenkoulutuksessa on rikkottava roolirajoja.

- Uhka naisille on myös aiempaa "hienovaraisempi" syrjintä. Työnhakijoiden määrän pysyessä suurena naisten on hyvin vaikea todistaa oikeaksi väitettyä itseensä kohdistuneesta syrjinnästä. Vaarana on myös

Kansanedustaja Ulla Anttila.

niskuroijan maine ja sen myötä vaikeutunut pääsy takaisin työmarkkinoille. Hallitusmuodon 5 §:ään kirjattu syrjintäkielto edellyttää mm. tasa-arvovaltuutetulta tehokasta seuranta-työtä markkinoilla, jotka ovat joukkotyöttömyyden myötä muuttaneet nopeasti.

TVY:n hallituksen jäsen Tuula Huhtakoski Peräseinäjoelta vaati muiden muassa työn käsitteen laajentamista yleishyödylliseen työhön ja kotona tehtävään työhön. taustalla KDY:n Ilkka Sipiläinen.

Kirkon yhteiskuntatyon sihteeri Ilkka Sipiläinen

Yhdessä työttömien kanssa

Yhdessä työttömien kanssa, ei heidän puolestaan, on kirkon työttömyysprojektin keskeinen periaate. Siten emme voisi olla täällä järjestämässä työttömien ihmisoikeuspäiviä muuten kuin yhdessä työttömien oman järjestön ja sen aktivistien kanssa.

Savupiippuvaiheen teollisen yhteiskunnan työttömyys kosketti ennen kaikkea miehiä, ja heitäkin useissa perinteisissä työläisammateissa. Nyt olemme tulleet ehkä hieman kuitenkin yllättäen uuteen vaiheeseen.

Tämä työttömyys on erilaista. On

toisaalta totta, että se luotiin osittain tarkoituksella. Maamme haluttiin saattaa eurokuntoon, ja se merkitsi sitä, että tarvittiin työttömyyttä avittamaan.

Tarkoituksessa onnistuttiin paremmin kuin edes luultiin. Apuun tuli rakennemuutos. Olemme siirtymässä jälkiteolliseen vaiheeseen, tietoyhteiskuntaan, jossa palkkatyö on hupenemassa. Koneet jauhavat varallisuutta ennätystahtiin. Se ei vain näy työpaikkojen tai tavallisten ihmisten varallisuuden lisäyksenä.

Ja se tuntuu nimenomaan naisten

elämässä. Tiedämme, että EU-maissa naisten työssäkäynti on meitä vähäisempää. Meillä suuri osa hoitotyöstä tehdään palkkatyönä. Naisten keskeinen vastuu työelämässä on mahdollistanut tasa-arvon voimistumisen. Ollaanko nyt muuttamassa pohjoismaista tilannetta?

Nyt tarvitaan mielestäni kahta asiaa: Ihmisarvoisen, hyvän työttömyyden tai paremminkin elämän palkkatyön ulkopuolella mahdollistamista ja olemassaolevan työn jakamista.

Kanavien työn tulokset

Työnjako:

vastaavana Anneli Pasanen, Nokia

- kaikille samat edut sekä osa-aikaisuudessa että vuorotteluvapaassa
- 6+6 - järjestelmä käyttöön laajemmin ja useammille ammattilaisille, palkkataso säilytettävä 8 tunnin tasolla, koska tuottavuus paranee
- vaaditaan palveluja itsepalvelun sijasta
- ei työtä ilman työsuhdetta
- työnantajat vastuuseen harmaasta taloudesta
- tilapäistyösuhteiden sijasta pysyviä todellisia työpaikkoja

Alityöllisyys ja sääntelyn purku:

vastaavana Anja Luoma, Porvoo

- työttömät tarjoavat ammattiapu liitoille uuden säännellyn työelämän rakentamiseen
- sama ammattiapu hyödynnettävissä yritysalamissa sekä työnantajaliitossa (ennenkaikkea pkt-sektorilla)
- työttömät haluavat osallistua julkiseen keskusteluun ja käynnistää niitä tavoitteena uusi työelämän kulttuuri
- työn käsitettä laajennettava koskemaan kaikkea yhteiskuntaa hyödyttävää toimintaa, josta maksettava korvaus
- myös kotona tehtävä työ nostettava työksi nykyisen palkkatyön rinnalle
- ympäristövero korvamerkittävä siten, että sen tuotolla saadaan työpaikkoja ympäristönsuojeluun
- työttömyyskassat ja koko korvausjärjestelmä on remontoitava siten, että työttömän osoittamasta aktiivisuudesta ei rangaista vaan palkitaan
- ammattiliittojen ryhdyttävä rakentamaan uusia malleja palkkataulukoihin vastaamaan nykyistä ja tulossa olevaa työelämää
- työttömät hyväksyttävä mukaan kaikkien paikalliseen päätöksentekoon

Pitkäaikaistyöttömyys:

vastaavana Lea Karjalainen, Ivalo ja Ossi Ojanen, Imatra

- työttömille työkirja johon merkitään kaikki työ, vapaaehtoistyö ja koulutus
- vapaaehtoistyöhön osallistumisen tulee siirtää työttömyyspäivärahaan oikeuttavan 500 työttömyyspäivän rajaa tuonemmaksi
- kansalaisaktiivisuus palkittava siten, että toimintaan säännöllisesti osallistuvalla maksetaan 50 prosentilla korotettu peruspäiväraha (ei kansalaispalkkaa kaikille, vaan kansalaisuustoimintapalkka aktiivisille)
- kansalaisjärjestötyö ei kuitenkaan saa merkitä nykyisen palkkatyön korvaamista, vaan täydentämistä
- pitkäaikaistyöttömät ilmaisen työterveyshuollon piiriin tai terveydenhuollon omavastuu pois heiltä
- työttömien yhdistysten, terveydenhoito-oppilaitosten ja seurakuntien yhteistyötä kehitettävä, samoin tukihenkilötoimintaa
- yli 40-vuotiaisiin kohdistuva syrjintä ja ikärasismiä työmarkkinoilla saatava loppumaan
- työntekijät syrjäyttävä automaatio pantava verolle, työttömien verotus pienempituloisia suosivaksi

Pakkokoulutus:

vastaavana Tapio Salomaa, Äänekoski

- tuloksellinen koulutus edellyttää aina yhteistyötä työvoimaviranomaisen, työttömien, tutkijoiden ja yritys sektorin kanssa paikallisella tasolla
- jokaisen koulutettavan työttömän taloudellisen, sosiaalisen ja terveydellisen tilan perusteellinen selvittäminen välttämätöntä ennen koulutuksen aloittamista
- jos aktiivisuuteen kannustetaan, siitä ei saa rangaista (kuten nyt tapahtuu omaehtoisen koulutuksen viedessä työttömyysturvan)
- työvoimatoimistoille yhtenäiset ohjeet koko maahan

Ihmisoikeuspäivien ja mielenosoituksen tekstit ja kuvat: Hannu Oittinen

Hämeen työttömät on tutkittu "Usko tulevaisuuteen ei ole virinnyt"

Tilastokeskuksen tutkimukset ovat antaneet ymmärtää, että kotitalouksissa on virinnyt usko tulevaisuuteen, mikä ilmenee muun muassa investointisuunnitelmina tai säästöönkokouksena.

TVY:n Hämeen alueestaava Erkki Grästen teki selvityksen pelkistään työttömistä koostuvan 150 vastaaja joukon näkemysistä omassa talouksessaan ja tulevaisuuden odotuksista. Vastaajat on koottu koko Hämeen läänin alueelta.

Työttömät eivät juuri suunnittele lähitulevaisuudessa hankkivansa kodinkoneita, autoja tai loma asuntoja, sillä niin työllisyyden kuin taloudellisen tilanteenkaan ei nähdä muuttuvan lähivuosina.

Työttömyys on päinvastoin edellyttänyt menojen tiukkaa rajoittamista etenkin ruoka- ja vaateostoksissa. Pessimismin ymmärtää, sillä kyselyyn osallistuneista 40 % oli ollut työttömänä yli kaksi vuotta ja peräti 73 % yli vuoden.

Tulolähteenä puolella oli yhä ansioidonomainen, työmarkkinatuella 21

% ja 8 % peruspäivärahalla ja 15 % oli tyystin ilman tuloja.

Selvitys puhkaisee sitkeässä olevan kuplan, jonka mukaan työttömät ovat haluttomia vastaanottamaan työtä. Vain 3 % kertoi kieltäytyneensä työstä. Syinä olivat yli pitkät työmatkat, lasten hoidon järjestäminen epäsiällönsä työajan vuoksi tai kyseessä oli sopimaton vuorotyö.

Vain noin 5 % kertoi pystyvänsä säästämään tulevaisuudessa. 60 % ei nähty mitään mahdollisuuksia siihen.

Ruokamenojaan on joutunut rajoittamaan 70 % vastanneista, niistä huomattavasti 27 %. Vaatemenojen kohdalla 80 % vastanneista on joutunut supistamaan menojaan, näistä huomattavasti 30 %. Asuntonomoihin lama on vaikuttanut niin, että noin 60 % vastanneista on joutunut supistamaan asumismenojaan, näistä 15 % huomattavasti.

Hankintasuunnitelmat työttömät ovat joutuneet jäädyttämään aika toiallisesti! Asunnon hankintaa 98 % vastanneista ei ole ajatellut lainkaan, samoin on loma-asunnon ja auton kohdalla.

Sen sijaan kotimaan loma ei ollut vuoden sisällä tehtäväksi harkinnut 82 % vastanneista. Ulkomaan loma vuoden sisällä oli 90 % pitänyt mahdollisena.

Kodin kohennukseen seuraavan vuoden sisällä ei 80 % nähty mitään mahdollisuuksia. Myöskään kodinkoneiden tai viihde elektroniikan hankintaan yli 80 % ei tulevan vuoden aikana nähty edellytyksiä.

Työllisyyden kohennamisen tulevana vuonna näki ainoastaan noin 12 % vastanneista, kun sen sijaan lähes 90 % prosenttia koki työllisyyden pysyvän ennallaan tai heikenevän, ja heistä 10 % odotti työllisyyden heikenevän paljon.

Oman talouden odotti vastaajista 90 % pysyvän ennallaan tai huononevan, 10 % vastanneista näki oman taloutensa huononevan paljon ja 35 % jonkin verran. Edellisenä vuonna vastanneiden talous heikkeni jonkin verran tai paljon 53 %:llä vastanneista, näistä 15 % paljon.

TVY:n hallitus tapasi SAK:n johtoa

TVY:n hallitus ja työntekijät olivat SAK:n johdon vieraina lokakuun loppupuolella. SAK:n puolelta isäntinä olivat järjestön hallituksen varapuheenjohtaja Pekka Ahmavaara, järjestösuhteista vastaava Pekka Sarikkinen, ekonomisti Erkki Laukkanen sekä sihteerinä Sinikka Näätäsaari.

Keskustelun aiheena oli mm. tuolloin perusteilla ollut SAK:n työttömien yhdistys, joka on herättänyt varauksellista suhtautumista TVY:hyn kuuluvissa työttömien yhdistyksissä. Isännät vakuuttivat, ettei kyseessä ole TVY:n kilpailija, vaan virkistys- ja aktiivitoimintaa harjoittava yhdistys.

Muista keskustelunaiheita olivat työttömien suurmielienosoitus, SAK:n tekemien tutkimusten hyödyntäminen TVY:n toiminnassa sekä tiedotusyhteistyö. Tähänastainen yhteistyö todettiin molempia osapuolia hyödyttäväksi.

TVY:n ja SAK:n tapaamista isännöi SAK:n hallituksen varapuheenjohtaja Pekka Ahmavaara. Yhteistyötä tullaan kehittämään.

Karensisalanomien numerossa 3/96 tein kyselyn yhdistysten tietoliikennevalmiuksista Internet-aiheisen jutun yhteydessä. Seuraavassa on lyhyt raportti kyselyn tuloksista, mutta ensin pari asiaa viime jutustani.

Mainitsin että ns. päätekytö on mahdollista useimpien yhteyden- tarjoajien palveluna. Näyttää siltä, että yhä useammat yhteyden tarjoajat siirtyvät tukemaan SLIP ja PPP yhteyksiä, eikä enää päätekytöä tueta entisessä määrin. Päätekytöjä voi jopa joutua maksamaan suurempaa minuuttihinnonitella.

SLIP ja PPP vaativat hieman enemmän laitteistolta, mutta ohjelmien käyttö on toki helpompaa. Sähköpostimme ei enää tule perille lehdessä mainittuun osoitteeseen, vaan oikea email osoite on ekytk@kotka.fi. Myös Haminan

puhelumaksu, noudattavat nykyisin pääpiirteittäin läänien rajoja, joten jos kunkin alueen edistynein yhdistys perustaa serverin tai BBS:n (bulletin board system), voisivat muut alueen yhdistykset halutessaan käyttää esimerkiksi Internetin sähköpostia edullisemmin kuin kaupallisten palveluiden kautta.

Tietoverkot tulevat yhteiskunnallisesti yhä tärkeämmiksi. Se, että työtön jää verkon käyttömahdollisuuksien ulkopuolelle, aiheuttaa yhä suurempaa syrjäytymistä ja luokkakajoa. Tulevaisuudessa työttömien yhdistykset voivat olla syrjäytymistä lievitävä tekijä myös tässä asiassa.

Jo nyt useat yhdistykset hyödyntävät atk-laittehankintoja oman toimiston lisäksi myös työttömien suunnatun koulutuksen muodossa. Koulutuksen tarjontaan internet-

Työttömät tietoverkkoon!

osastolla on nyt sähköposti: ekytk@kotka.fi.

Kysely on herättänyt yhdistyksiä vastaamaan kovin aktiivisesti. Vastanneita oli 15. Kiitokset kaikille vastanneille.

Kyselyn tuloksien sekä muutoin tietooni tulleiden faktojen perusteella arvioin yhdistysten tietoliikennevalmiuksia seuraavasti: Yhdistysten toimintatavat vaihtelevat suuresti, samoin kuin tietotekniikan laitteita ja tietämystä yhdistyksillä on hyvin vaihtelevasti.

Jotkut yhdistykset ovat kunnostautuneet erinomaisesti tällä alueella ja heillä on uusia tietokoneita ja edistyneimmillä on verkkoyhteyksiäkin. Lähes kaikilla on vähintään yksi tietokone. Yhdistyksillä, joilla on vain yksi tietokone, se on toimiston käytössä, ja noin puolet niistä on vanhentuneita joskin käyttökelpoisia. Faksi näyttää olevan lähes poikkeuksetta jokaisella yhdistyksellä.

Se, että hyvät tietotekniikan valmiudet omaavia yhdistyksiä on ripoteltu tasaisesti eri puolelle niin, että karkeasti ottaen joka läänissä on yhdestä kolmeen pitkälle edistyneitä yhdistystä, herätti ajatuksia. Teleliikennealueet, joiden sisällä puhelumaksu on pelkkä paikallis-

ohjelmat tuovat varmasti mielenkiintoisen läsnä.

Tällainen uuden tyyppinen toiminta varmasti aktivoi myös sitä osaa työttömistä, jotka eivät aiemmin ole ottaneet osaa työttömien yhdistysten toimintaan. Internet kiinnostaa erityisesti nuoria, joten tulevaisuudessa tällainen toiminta houkuttelisi yhdistyksiin nuoria jäseniä ja yhdistyksen puitteissa opitut asiat olisivat nuorisotyöttömyyttä vähentävä tekijä.

Tietoverkkoihin tulee kokoajan uusia ja uuden tyyppisiä palveluita. Tietosisällön tuottaminen palveluihin, päivitystehtävät ja uusien palveluiden kehittäminen luovat tulevaisuudessa uusia työpaikkoja, joihin ei tarvitse olla korkeasti koulutettu. Internetin käytön räjähdysmäinen kasvu johtui siitä, että ohjelmien käyttö tuli helpoksi ja mukavaksi. Sama ilmiö on vallalla sellaisten ohjelmien kehityksessä, joilla tuotetaan materiaalia verkkokelpoiseen muotoon.

Työttömien yhdistyksille oma maanlaajuinen serveriverkosto ennen vuotta 2000! Onko tämä aivan epärealistinen idea?

Esa Silvennoinen
EKY ry, Karhula

TVY:n hallituksen Martti Korhonen Työttömyysturvauudistus onkin heikennys

TVY:n hallituksen pohjoissavolainen varajäsen **Martti Korhonen** Sonkajärveltä ei säästele sanojaan arvioissaan ensi vuoden alusta voimaan tulevaa työttömyysturvauudistusta.

Neljä vuotta työttömänä ollut rakennusmiehen Korhonen on ollut perustamassa Sonkajärvelle työttömien yhdistystä ja on nyt sen varapuheenjohtaja.

- Pahin heikennys "uudistuksessa" on työssäoloehdon pidentäminen kuu-

desta kymmeneen kuukauteen. Ei tämä arvostelu perustu työttömien passiivisuuteen, vaan siihen että työtön ei yksinkertaisesti ole, Korhonen sanoo.

Hän toteaa, että ikääntyneet yli 50-vuotiaat ovat auttamattomasti pulassa, samoin syrjäseutujen asukkaat.

- Samaa suuntaan vie tekeillä oleva työttömien verotuksen kiristäminen, joka johtaa yleiseen köyhyyden lisääntymiseen. Martti Korhonen toteaa.

Työtä verotusta oikein ohjaamalla

Maailman nopeimmin kasvava, uusiutuva luonnonvara on sen väestö. Ihmiskunnan tarjoama työvoima on kuitenkin useimmissa maissa vajaa käytöllä. Niin myöskin meillä.

Suomessa verorakenne rankaisee työvoiman käyttäjiä. Se houkuttelee korvaamaan työn muilla tuotantopanoksilla, ja missä se ei ole mahdollista, jopa käyttämään sitä ainakin verottajalta salaa.

Voinakin todeta, että viimeisten vuosi kymmenten aikana raha ei koskaan ole ollut niin kallista, ettei sitä olisi kannattanut lainata investointeihin, joilla on pystytty säästämään työtä. Raha onkin ohjautunut pääasiassa vanhoille tuotantosektoreille korvaamaan teknisesti vielä iskukykyistä tuotantokoneistoa, joka työvoiman kalleuden takia on käynyt ta-

loudellisesti vanhanaikaiseksi.

Näistä investoinneista huolimatta tai pikemminkin niistä johtuen on esim. metsäsektorimme ihan viime vuosiin saakka ollut maailman kaikkein velkaisin. Se on lisännyt energian, puun ja automaation käyttöä, mutta vuosi vuodelta työllistännyt yhä harvempia suomalaisia. Näin ei saa jatkua.

Ei teknologian kehitys sinänsä ole paha ja vastustettava asia. Ihmiskunnan itsekkydestä johtuen sen käytönnotosta kuitenkin syntyy rumaa jälkeä monessakin eri mielessä. Työttömien kannalta katsottuna vaikeinta on ymmärtää, että uuden teknologian käyttöönotto merkitsee toisille ansion nousua, toisille työn loppumista ja jo työttömille viime vuosina myös työttömyysturvan heikkenemistä. Eikä

työn ja ansioiden jakamisesta näyty olevan suurta toivoa jatkossa kaan.

Verotuksen painopisteen siirtäminen työvoimavaltaisilta aloilta vähän työllistävälle, mutta runsaasti luonnonvaroja kuluttaville aloille edistää hallituksen asettaman työttömyyden puolitamistavoitteen toteutumista. Se ohjaa investointeja aloille, joilla työpanos, ennen kaikkea suunnittelupanos, on keskeinen.

Siirtyminen ympäristöverotukseen tukee myös Suomen kilpailukykyä. Yhä useammalla alalla ja useammasa maassa laadulla on paitsi tekninen myös moraalinen ulottuvuus.

TVY:n hallituksen jäsen
Karl-Gustav Kunnas

Työllistämisvastuu automaatioyrityksille

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö -TVY ry katsoo, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ei tulisi ensisijaisesti perustua palkkasummaan vaan yrityksen taloudellista toimintaa kuvaaviin suuruuksiin, kuten liikevaihtoon ja taseen loppusummaan.

Näin vältytään nurinkuriselta tilanteelta, jossa työllistävät yritykset maksavat työttömyydestä aiheutuvat menot kun taas vähän työllistävät eivät osallistu siihen juuri lainkaan.

TVY esittää lisäksi, että mikäli

työttömyyden hoitomenoista vuonna 1997 valtion kokonaismenoissa saavutetaan arvioitua suurempia säästöjä, niistä ainakin osa ohjataan aktiivisen työllistämispolitiikan välineiksi esimerkiksi työttömien omatoimisuusavustuksina käytettäväksi sekä työsuosuntien aikaansaamiseksi.

Asetamme kyseenalaiseksi valtion liikelaitosten erityiskohtelun verrattuna muihin yrityksiin palkkasumman ylittäessä 5 miljoonaa markkaa.

Lopuksi kiinnitämme huomiota epäkohtaan, joka on syntynyt perittä-

essä työttömyysvakuutusmaksua ansiopäivärahasta. Kun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on alentunut, vastaavaa alenemaa ei ole toteutettu määriteltäessä ansiopäivärahaa ensikertaa tai uudelleen. Nykyinen laskentatapa aiheuttaa myöskin sen, että mainittu maksu (kuten TEL-maksukin) eivät ole työttömälle verotuksessa vähennykselpoisia erä.

TVY:n hallituksen jäsenet
Karl Gustaf Kunnas
Tapio Salomaa

TVY:n vuosikokous pidetään Lahdessa

TVY:n vuosikokous pidetään ensi vuonna Lahdessa 13.-14. maaliskuuta. Kokous oli haluttu, sillä myös porilaiset olisivat järjestyneet kokouksen mielellään.

Kiertoperiaatteen mukaan Lahti on kuitenkin paikallaan, sillä vuosikokous ei ole koskaan ollut Hämeen alueella. Ei tosin Satakunnassakaan, mutta Turussa kuitenkin.

Tänä vuonna kokous pidettiin Joensuussa edellisenä Jyväskylässä, sitä ennen Rovaniemellä ja vuonna 1993 Turussa.

Puheenjohtajakisa avoimeksi

TVY:n puheenjohtajuus kiinnostaa edellisten vuosien tapaan. Nyt kisaan kuitenkin halutaan uutta avoimuutta. Vaasan alueen yhdistykset ovat esittäneet seuraavan kannanoton:

"Esitämme TVY:n hallitukselle, että aloitamme tulevan vuoden 1997 puheenjohtajan valinnan jo tämän vuoden puolella.

Perustelemme tätä sillä, että puheenjohtajan vakanssi on niin tärkeä työttömien kannalta, että ehdokkaat tulisi nimetä hyvissä ajoin eikä vasta vuosikokouksessa.

Näin ehdokkaille jäisi hyvää aikaa mainostaa itseään ja tavoitteitaan tuleville vuosikokousedustajille. Myös paikalliset yhdistykset voivat kaikesa rauhassa omilla kokouksissaan valita parhaan ehdokkaan.

Markkinointivälineinä voidaan käyttää omaa lehteämme Karensisanomia ja myös suoramarkkinointi olisi sallittua. Näin panisimme työttömät miettimään mitä me haluamme TVY:ltä, sen puheenjohtajalta ja tulevalta hallitukselta".

TVY:n hallitus yhtyi pohjanmaalaisten näkemykseen tarkentaen ideaa. Sen mukaan puheenjohtajaehdokkaiden tulee ilmoittautua 15. tammikuuta mennessä, ja heillä on mahdollisuus - jopa velvollisuus - esittää Karensisanomien ensi vuoden ykkösnumerossa helmikuun puolivälillä.

TVY:n yhteystiedot

PUHEENJOHTAJA:

Lea Karjalainen
99800 IVALO
puh. & fax. 016-622630
puh. 040 - 5477 099

HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET:

UUSIMAA
Seppo Savolainen
Pääkaupunkiseudun Rakennusalan Työttömät ry
Kyläsaarekatu 8
00580 HELSINKI
puh. 09 - 701 8424
fax. 09-773 2723
puh. 050-554 3755
Juha Lehtinen
Helsingin Työttömät ry
Fredrikinkatu 65 B
00100 HELSINKI
puh. 09 - 685 2134
fax. 09 - 685 3890

HÄME

Erkki Grästen
Riihimäen Työttömät ry
Kyläraitti 8
11710 RIIHIMÄKI
puh. 019-722 725
fax. 019-722 783
Juhani Vestergård
Parkanon Seudun Työttömät ry
Parkanontie 60
39700 PARKANO
puh 03 - 4433 361
fax. 03 - 4433 200

TURKU

Anja Salmi
Salon Työttömät SAT ry
Länsiranta 4
24100 SALO
puh. 02 - 733 3375
fax. 02 - 7 333 5677
puh. 049 - 523 875
Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1
20300 Turku
puh.02 - 2500 727
fax.02 - 2334 320

SATAKUNTA

Ismo Suojanen
TVY:n Porin osasto ry
Mikonkatu 21
28100 PORI
puh. 02 - 6414 695
fax. 02 - 6414 055
Pirkko Rantanen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 RAUMA
puh. 02 - 8343 038
fax. 02 - 8220 572

KYMI

Aino Hyvönen
Kouvola Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45140 KOUVOLA
puh. & fax. 05 - 3711 741
Ulla-Maija Marttila
Imatran Työttömät ry
Koskikatu 1 D 2.krs.
55120 IMATRA
puh. & fax. 05 - 4323 855

MIKKELI

Heikki Ljungkvist
Heinolan Seudun Työttömät ry
Lampikatu 11
18100 HEINOLA
puh. & fax. 03 - 7141 401
Riitta-Liisa Mönkkönen
Pieksämäen Seudun Työttömät ry
Torikatu 17 A
76100 PIEKSÄMÄKI
puh. & fax. 015 - 486 955

KESKI-SUOMI

Tapio Salomaa
Äänesseudun Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh & fax. 014 - 5297 496
Tuula Vakkilainen
Keski-Suomen Työttömien yhd. ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax. 014 - 635 230

POHJOIS-KARJALA

Eija Helena Kettunen
Aktiiviset Työtshakevat ry
Vallilankatu 3,80220 Joensuu
puh. & fax. 013 - 311 518
Oiva Halunen
Keski-Karjalan Työttömät ry
Leipurintie 3 A,82500 KITEE
puh. & fax. 013 - 413 108

KUOPIO

Anja Tarvainen
Iisalmen Seudun Työttömät ry
Karjalankatu 5
74100 IISALMI
puh. & fax. 017 - 173 44

Martti Korhonen

Sonkajärven Työttömät ry
Rutakontie 94
74300 SONKAJÄRVI
puh. 017 - 618 44
fax 017 - 621 53

VAASA

Tuula Huhtakoski
Peräseinäjoen Työttömät ry
Sydänmaantie 10
61100 PERÄSEINÄJOKI
puh. & fax. 06 - 4181 613
Tauno Mäkinen
Pietarsaaren Seudun Työnhakijat ry
Pohjanlahdentie 56
68600 PIETARSAARI
puh. & fax. 06 - 7248 165

OULU

Ilkka Lautkankare
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatienkatu 1
90100 Oulu
puh. 08 - 3115 351
fax. 08 - 3119 651
Raimo Röning
Oulaisten Työttömien Toiminta ry
Oulaistenkatu 12
86300 OULAINEN
puh. 049 - 618 649

KAINUU

Karl-Gustav Kunnas
Kajaanin Työttömien Yhdistys ry
Niskantie 15
87100 KAJAANI
puh. 08 - 6155 693
fax. 08 - 6140 098

Matti Huotari

Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo
puh. & fax. 08 - 652 0320

LAPPI

Reijo Lahdenperä
Kemin Seudun Työttömät ry
Valtakatu 43
94100 KEMI
puh. & fax. 016 - 8250 305
Ritva Metsälampi
Sodankylän Työvoimareserviläiset ry
Sodankyläntie 2
99600 SODANKYLÄ
puh. & fax. 016 - 3618 243

TOIMINNAHOITAJA

Sirkka Rajala
Käenkuja 3-5 N, 5 krs.
puh. 09 - 7310 4114
fax 09-7310 4115
puh. 0400 - 5477 090
TALOUDEHOITAJA
Pirjo Kankaristo
Kumpare, 21150 Rööla
puh. 02 - 252 4316 (ke-to)
puh. 0400 - 785 485
fax 02 - 252 4390

TIEDOTTAJA

Hannu Oittinen
Karensisanomat
Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh. & fax 03 - 2124 753

Onk's tietoo?

Nokian työttömien asiamies, hallintonsaari Anneli Pasanen vastaa tällä palstalla lukijoiden kysymyksiin. Tarvittaessa hän vastaa myös henkilökohtaisesti.

Kysymykset nimellä tai nimerkillä, mutta täydet yhteydetiedot toimituksen tietoon. Nimettömiä kysymyksiä emme käsittele lainkaan.

Lyhyen napakat kysymykset Karensisanomien toimitukseen 15.1.1997 mennessä, os. Käenkuja 3-5 N, 5. krs., 00500 Helsinki. Puhelimitse emme ota kysymyksiä vastaan. Seuraava numero ilmestyy helmikuun puoliväliin mennessä.

Työtärjouksen saamisesta

Kysymys:

Mikä on maksiaika sille, että työvoimatoimistosta ei esitetä ainuttakaan työhönsuositusta?

JP&KL, Joensuu

Vastaus:

Nyt voimassa olevien säädösten mukaan 6 v 11 kk. Yleisen käytännön mukaan työpaikoilta saneeratut työntekijät 53 v 1 kk ikäisenä ns. eläkeputkeen siirretään suoraan Ö-mappiin ja annetaan olla rauhassa. Monessa tapauksessa järjestelystä sovitaan hiljaisesti paikallisen työvoimatoimiston ja saneerauksen tehneen työnantajan välillä. Mikään ei estä heillekin tekemästä työtarjousta, mutta kun työpaikkoja on vähän, on järjestelmä yleisesti hyväksytty.

Mielestäni tämä ei loukkaa työttömän henkilön oikeusturvaakaan, koska hänen taloudellinen asemansa on turvattu 60 vuotiaaksi saakka siirtymään työttömyyseläkkeelle. Ikääntyneiltä työntekijöiltä tämä järjestelmä poistuu, mutta väliinpuotoamisen välttämiseksi on mahdollisuus ennen

v. 1944 syntyneille soveltuvaan koulutukseen tai kuntoutukseen ja viime kädessä kunnan on järjestettävä työtöllisyysmäärärahojen 10 kk:n ajaksi.

Tällä hetkellä ei ole olemassa sitovaa määräystä ajasta, jonka aikana työvoimatoimiston on osoitettava työtajous työttömälle työnhakijalle.

Lisäpäiväraha-oikeuden piirissä pysymisestä

Kysymys:

Olen 31.7.1942 syntynyt insinöörin, arkkitehtien ja ekonomin työttömyysluokan jäsen. Olen ollut työttömänä ja saanut ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa. Tänä vuonna olen ollut puoli vuotta työllistettynä, mutta jälleen työtön.

Kuulunko ikäänmyneiden suoja-säännösten piiriin, jos työttömyyskorvauspäivien määrä tänä vuonna kohoa yli sadan, ja riittääkö suoja-säännösten piiriin pääsemiseen se, että saan työttömyyspäivärahaa 1.1.1997?

Inssi Iätä-Suomesta

Vastaus:

Lisäpäiväraha-oikeuden siirtymäsäädöksistä täytät ensimmäisen ehdon, että olet syntynyt ennen v. 1944. Lisäksi olet saanut työttömyyspäivärahaa vähintään yhteensä 100 päivältä vuoden 1996 aikana. Se, että olet ollut työllistettynä vuoden 1996 aikana 6 kuukautta ei vaikuta tässä tapauksessa oikeuteesi siirtymäkauden säännöksiin.

Käsitäkseni mukaan Sinulla on siirtymäsäädösten perusteella oikeus jäädä vanhaan järjestelmään eli, että saat ansiosidonnaista päivärahaa 60-vuotiaaksi saakka siirtymäsi jälkeen työttömyyseläkkeelle.

Määräykset ovat uudet ja tulkinta lopullisesti muodostuu käytännön kautta. Tässäkin tapauksessa lopullisen tulkinnan tekee maksaja eli se työttömyyskassa, joka Sinulle työttömyyspäivärahaa maksaa.

Koska säädökset ovat niin uudet, tulkintoja ei periaatteessa vielä edes ole. Tämän vuoksi olen keskustellut asiastasi erään toisen-henkilön kanssa, joka hoitaa työttömyysturvaan liittyviä asioita ja tulkintamme oli yhteinen.

Tarkoituksella puuttuva viikko

Kysymys:

Ensi vuoden alusta voimaan muuttavan työttömyysturvalain mukaan työttömyyspäivärahaan oikeuttava työssäoloaika on 43 viikkoa nykyisen 26 viikon sijasta. Jos pääsen kaudeksi kuukaudeksi tukityöhön ja saan vielä 4 kuukautta päivärahana oikeuttavaa koulutusta, on vielä yksi mutta jäljellä. Näistä kertyy yhteensä 42 viikkoa eli päivärahaoikeudesta jää puuttumaan viikko. Mistä tämä puuttuva viikko otetaan silloin kun työtä ei yksinkertaisesti ole?

Viikko hukassa, Savosta

Vastaus:

Koko työttömyysturvaudistuksen keskeisiä periaatteita oli katkaista automaattisesti, joka on mahdollistanut 6 kuukauden työllistämiskajon kautta saada työttömyyspäiväraha-oikeus aikaisemman ansiotason suuruiseksi. Työssäoloehdosta on tarkoituksella jätetty 1 viikko puuttumaan ja näin estetään kaupunkien ja muiden yhteisöjen mahdollisuus käyttää hyväksi 6 kuukauden työllistämiskajoa

ja sen jälkeen 4 kuukautta työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta työssäoloehdon täyttymiseksi.

Tämä on yksiselitteisesti todettu työministeriön kirjeessä, että mikäli työnhakijalle järjestetään 10 kk työllistämiskajon työssäoloehdon täyttymiseksi, on menettely lain ja tulostaotteiden vastaista toimintaa. Kaikki toimenpiteet tulee tähdätä työmarkkinoille sijoittumista eikä työttömyysturvan paluuehdon täyttymiseen.

Tällä toimenpiteellä yritetään saada ihmisiä vastaanottamaan lyhyitäkin työsuhteita. Toinen kysymys on tietenkin, onko edes lyhyitä työsuhteita tarjolla.

Ikäsyrrinnästä

Kysymys:

Mitkä ovat parhaat tuntoimerkit siitä, että on joutunut ikänsä perusteella syrjinnän kohteeksi työnhakutilanteessa?

JP&KL, Joensuu

Vastaus:

Pahimmat tilanteet ovat työhönottohaastattelussa, jossa työnantajan edustaja jo ilmein ja omalla ulkoisella olemuksellaan osoittaa kielteisen asenteensa keski-ikäistä työnhakijaa kohtaan. Haastattelutilanteessa kohteelle haastateltavaa lapsellisesti ja puolihuolimattomasti. Kysymykset eivät ole asiallisia ja ovat välitteviä. Haastateltavan kysymyksiin vastataan kielteisesti ja osoitetaan omaa kiireellisuutta. Työhönottohaastattelulanne jää ikään kuin kesken, koska koko asiaa ei käsitellä asiallisesti. Työnantajan edustaja vain kättelee haastateltavaa pahoitellen vaivan näöstä. Haastattelutilanne tapahtuu kahdenkesken siinä tapahtuneita

asioita ei voida todistaa. Tämän vuoksi työnantajan edustaja sanoo suoraan, että me olemme kyllä ajatelleet nuorempaa henkilöä tähän työhön. Samoin vihjaillen, että tämä työ sisältää niin paljon uusia asioita ja kun tuota ikääkin on kertynyt noin paljon, on nuoremmalla henkilöllä tiedot jo valmiiksi koulutuksen kautta. Tai heti alkuun ilmoitetaan, että paikka on jo täytetty, vaikka tosiasiassa näin ei ole. Vältellään koko haastattelua.

Pitäisi saada vallitsevan kielteisen mielikuvan muuttaminen myönteiseksi keski-ikäisten henkisiin kykyihin ja valmiuksiin oppia uusia asioita sekä hyödyntää heidän ammattaitoaan ja työkokemustaan.

Lyhytaikaisista työsuhteista

Kysymys:

Mitkä ovat lyhytaikaisten työsuhteiden tai pestien vaikutus työttömyysturvaan?

JP&KL, Joensuu

Lyhytaikaisen työsuhteen vastaanottaminen ei pudota työttömyysturvan ulkopuolelle. Mikäli palkka lyhytaikaisesta työsuhteesta on pienempi kuin vastaavalla ajalta saatava työttömyyspäiväraha, tulee tarkastella täytyttykö sovitellun päivärahaoikeuden kriteerit. Työsuhteen päättymisen jälkeen on oikeus saada jäljellä oleva työttömyyspäiväraha-oikeus. Työttömyyskauden välissä tehty työ tai muu työttömyyden katkos ei aiheuta uutta omavastuuaikaa alkaen 1.1.1997. Vaikuttaa mahdollisesti pitkäaikaistyöttömyyden oikeuttamaan työllistymiseen.

Tämänkin lehden painoi

Kangasalan Lehtipaino Oy

Katujärvi 2, Pk 28 34201 Kangasala • Puh. 03-377 6800 Fax 03-377 3811

Suomen metsästäjä- ja Kalastajaliitto r.y.

Hiekkakuja 1 C, 33230 Tampere, Puh: 03-2126 543, fax: 03-2233 566

Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry (SMKL) on tehnyt menestyksellä käytännön yhteistyötä virkistyskalastajien neuvonnassa työttömien yhdistysten kanssa mm. Tampereen, Turun ja Oulun seuduilla. Tarjoamme edelleen palvelujamme työttömien yhdistyksille ja kaikille halukaille eräkerhotoiminnan, virkistyskalastus- ja metsäsuojelun kursseihin ja luontoliiketoimien järjestämisessä.

- Pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus työttömistä on Helsingissä Suomen 30. pahimman paikkakunnan joukossa. Tässä voidaan puhua jo Helsinki-ongelmasta. Korkea työttömyysaste ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen on kaupungin kannalta kestävätilanne pitkään päälle. Helsingin apulaiskaupunginjohtaja **Antti Viinikka** sanoo.

Työttömiä Helsingissä on yli 44000 eli 17 prosenttia työvoimasta. Näistä pitkäaikaistyöttömiä on noin 16500, siis peräti 37 prosenttia. Helsingissä työttömyys on rakenteellista. Meille on mm. sijoitettu enin osa maahanmuuttajista, jotka puutteellisen kieli- ja ammattitaidon vuoksi ovat paljolti työtä vailla. Viinikka toteaa.

Käynnissä oleva muuttoliike muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle tuo myös työttömiä työnhakijoita ruuhka-Suomeen. - Valitettavasti

Helsinki työllistää nuoria

olemme joutuneet toteamaan, että pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen pääkaupungissa on nykyinen trendi.

Helsingissä on asuinalueita, joissa joka neljäs työkäinen on vailla työtä. Tällaisia alueita on eniten itäisissä kaupungiosissa, mm. Vesala, Myllypuro ja Jakomäki ovat kasautuvan työttömyyden alueita. - Pahimmilla työttömyysalueilla viime vaalien äänestysprosentti jäi alle 40 prosenttiin. Se kertoo jonkinlaisesta yhteiskunnasta vieraantumisen ja syrjäytymisestä.

Ensi vuodelle Helsingin kaupunki on lisännyt työllistämistä 20 prosenttia. Yhteensä työllistämiseen käytetään 300 miljoonaa markkaa. - Myös investointien tasoa nostettiin ja ensi vuonna investoidaan työllistä-

vään rakentamiseen ja peruskorjaukseen entistä enemmän.

Uusi idea

Helsingin kaupungin palveluksessa on noin 38000 työntekijää. Väki alkaa olla aika ikääntynyt - keski-ikä on 44 vuotta. Yli 50-vuotiaita on siis runsaasti; alle 30-vuotiaita on vain 6 prosenttia. Ikääntyneet työntekijät alkavat uupua työtaakan alla eikä terveyksään aina ole paras mahdollinen. - Tukeaksemme ikääntyvien jaksamista työelämässä ja luodaksemme nuorille työpaikkoja olemme kehittäneet uudentyyppisen työajan lyhentämismallin. Tarjoamme yli 50-vuotiaille vapaaehtoista työpäivän lyhentämistä kuuteen tuntiin. Palkka

putoaa työaikaan vastaavasti ja vapautuvilla palkkaroilla palkataan alle 35-vuotiaita töihin.

Malliin kuuluu sellainen erikoisuus, että kaupunki hoitaa kuitenkin työnantajan eläkemaksut täyden palkan mukaisesti. Näin työn jakaminen ja palkan alentuminen ei vaikuta eläkkeen määrään. Tämä aiheuttaa joitakin muutoksia eläkejärjestelmään, joten asia pitää neuvotella Kuntien Eläkevakuutuskeskuksen ja valtiovalan kanssa. Malli on toteutuskelpoinen aikaisintaan ensi keväänä.

Työntekijät ovat osoittaneet kiinnostusta asiaan ja palaute on Viinikan mukaan ollut pelkästään positiivista. - Tämä on siinä mielessä kiva idea, että siinä on pistetty samaan nippuun monta erilaista tarvetta, Antti Viinikka kehuu.

Helsingin kaupungilla on tulossa myös EU:n rahoittama erikoisprojekti ikääntyneille pitkäaikaistyöttömille. Siinä työtöntä koulutetaan ja kunnoutetaan sekä fyysisesti että henkisesti peräti kahden vuoden ajan.

Toinen EU-projekti on itäisissä työttömyyslähioissa toteutettava lähiöprojekti, jossa pyritään saamaan alueen yritykset, kansalaisjärjestöt ja työttömät toimimaan yhdessä. Projektin tarkoituksena on luoda paikallisia työmahdollisuuksia ja lisätä aktiiviteettia. - Ponnistelemme niin lujasti kuin suinkin pystymme saadaksemme pitkäaikaistyöttömyyden lisääntymisen kuriin, Viinikka sanoo. - Mutta onnistuminen edellyttää myös sitä, että yleiset talouspoliittiset trendit ovat suotuisia.

MARJALIIA SIIRA

Kirkonmiehet ja työttömät pohtivat Eikö "sana" kuulu?

Meri-Vuosaaren Työttömät tarjosivat Helsingin hiippakunnan piispa Eero Huoviselle pureksittavaksi 'pappilan hätävara' sekä kiperiä kysymyksiä kirkon yhteiskunnallisesta vastuusta. Piispan vierailu työttömien toimintakeskuksessa liittyi Vuosaaren seurakunnassa suoritettuun piispartarkastukseen, joka tehtiin uuden kirkkoherran Seppo Tirkkosen virkaanasettamisen kunniaksi.

Keskustelu lähti hitaasti liikkeelle. Todettiin, että kirkko on merkittävä instituutio tässä maassa. Kirkkoon kuuluu suurin osa suomalaisista - sellaista jäsenmäärää ei ole millään muulla organisaatiolla.

Mitä kirkko tekee näinä aikoina sen hyväksi, että kansaa ei jaettaisi kahdella? piispalta kysyttiin.

Nykyinen politiikka korostaa vapautta ja sen sateenvarjon alla joudutaan myös sellaiseen asennoitumistapaan, että vapaus muuttuu itsekkyudeksi. piispa Huovinen pohitti.

Se on sellainen kehitys, jota pitää sormella osoittaa ja ilmiön nimiä mainitsemalla kiinnittää siihen huomiota.

Asiasta puhuttava. Pahinta on, jos tällaiseen totutaan ja aletaan hyväksyä tilanne. Kirkon siis pitäisi pitää ääntä tästä asiasta ja sanoa, että tämä ei ole oikein. Kirkon on oltava yhteiskunnan omantunnon äänenä.

Huutavan ääni

Miksi kirkko sitten ei käytä sanan valtaa? Miksi mitään ei kuulu? Onko piispa itse jyrähtänyt sen puolesta, että vääryys ei pahenisi? yleisön joukosta tivataan.

Se, että huutoa ei kuulu, voi johtua siitä, että huutaja ei huuda riittävästi lujaa tai siitä, että huutoa ei kuunnella. Esimerkiksi kirkon diakoniamarkkinapäivillä syyskuussa puhuin tästä karisan kahtiajakautumisesta ja sen mukanaan tuomista ihmisen elämää vaurioittavista tekijöistä, mutta valtamedia ei kirjoittanut asiasta mitään, piispa pahoittelee.

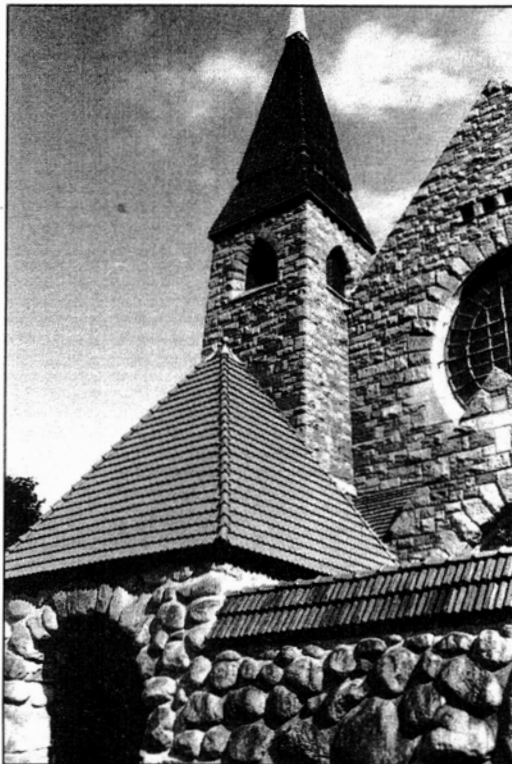
En väitä, että kirkolla olisi tässä puhtaasti jaohtopussissa, että voisimme rinta rottingilla sanoa, että kyllä me olemme puolustaneet köyhiä, piispa myöntää.

Tuntuu aika hurjalta, että kirkko ei saa ääntään kuuluville mediassa, vaikka siihen kuuluu 80 prosenttia kansasta ja se on varakaskin instituutio. Kuinka työttömät sitten voisivat saada mielipiteensä esille? Kyllä on tehokkaasti hiljennetty iso osa kansaa, työttömien toiminnanohjaaja Kari Honkanen päiviffeli

Apua hätään

Mitä meidän sitten pitäisi tehdä? piispa kyseli vuorostaan työttömiltä. Meri-Vuosaaren Työttömien puheenjohtaja Juhani Pyhälä ehdotti, että kirkon korkein johto kutsuisi koolle ministereitä ja yrittäisi vaikuttaa suoraan heidän asenteisiinsa.

Kirkon johto voisi neuvoa mi-

nistereitä, että ei aina tarvitsisi leikata sieltä vähävaraisimmasta päästä, vaan leikattaisiin välillä niitä suurempien tuloja. Pyhälä luoto muotoilee.

Työministeri Liisa Jaakonsaaren kanssa on kyllä tällaisista asioista keskusteltu, mutta ei näitä keinoja ole käytetty riittävästi, Huovinen vastaa.

Tästä EU:n ruoka-avusta olen kuullut sellaisiakin kommentteja, että ruokapakettien saaminen kerran vuodessa tuntuu pikemminkin ilkkumaiselta kuin avulta. Tähän asiaan yritämme saada korjausta kirkon taholta ensi vuonna. Vuosaaren kirkkoherra Seppo Tirkkonen lupaa.

Ruokapakettien ovatkin seuraavan yhteisvastuueräyksen avustuskohdeena.

Yleisön joukosta heitettiin väite, että Pelastusarmeija jakaa työttömille enemmän aineellista apua kuin kirkko, vaikka on huomattavasti köyhempi järjestö.

Seurakunnat antavat enemmän ruoka-apua kuin Pelastusarmeija, vaikka asia julkisuudessa näyttää harhaanjohtavasti toisenlaiselta, piispa oikaisi. Pelastusarmeija on saanut runsaasti tilaa mediassa leipäjonoihin, vaikka seurakunnilla on huomattavasti suuremmat verkostot ruoan jakelussa.

Mutta, mutta... ruoan jakaminen on vain tulipalojen sammuttamista. Mitä vaikuttaa itse palon syyhy?

Eräs asia, mitä kirkko pitkällä tähtäimellä voi tehdä, on paikallistason asennekasvatus. piispa Huovinen sanoo. - Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen sanoi äskettäin, että koululaisten arvomaailmaan on tullut uusitsekkyys. Yllättävää on, että kovat asenteet eivät ole vain aikuisten arvomaailmaa.

Arvoiskuja telkkariin

Onko kirkko käyttänyt riittävästi mediaa hyväkseen vaikuttamisen keinona?

Eräissä työryhmissä pohdittiin juuri tätä, Seppo Tirkkonen vastaa. - Ongelmana on, että ihmisten tajunnassa on aika pieni lokero yhteiskunnallisille kysymyksille. Media täyttää tajuntamme ihan joillakin muilla asioilla.

Tirkkosella on tarjolla uusi idea valtamedian hyväksikäytöstä: kirkon pitäisi ostaa televisiosta yhteiskunnallista mainosaikaa.

Ei kirkon itsensä mainostamiseen, vaan kirkon pitäisi tehdä korkeatasoisia, visuaalisesti mielenkiintoisia arvo- ja asennekuja. Niin hyviä, että ne synnyttäisivät yhteiskunnallista keskustelua ja herättäisivät tietoisuutta asioista.

Kirkon taholta on tähän ehdotukseen sanottu, että se maksaa rahaa ja kirkolla on yllävän vähän sellaista rahaa, jota se voisi panna likoon, kun ei voida tuomiokirkkojakaan realisoida.

Yksittäisellä seurakunnalla ei ole tällaiseen mitään mahdollisuuksia, joten tämän tapainen vaikuttaminen pitäisi lähteä kokonaiskirkon puolelta. Kyllä sen verran rahaa pitäisi löytää, Tirkkonen pohtii.

Tirkkosen ehdotus sai työttömiltä kovasti kannatusta ja arkkipiispalle lähetettiin piispa Huovisen kautta terveisiä. Piispa lupasi viedä asiaa eteenpäin.

Loppupuheen vuoroissaan piispa Huovinen korosti, että niin ihmisten välisissä kahdenkeskisissä suhteissa kuin koko yhteiskunnan suhteissa olisi pidettävä mielessä vuorovaikutuksen periaate: sen minkä haluat ihmisten tekävän teille, se myös tehkää

MARJALIISA SIIRA

Diakoniamarkkinapäivillä vaadittiin: Markkinavoimat kesytettävä!

Markkinavoimista on tullut Suomessa kultainen vasikka, jolle päätätjätkin osoittavat outoa kunnioitusta. Markkinavoimat on kesytettävä ja tavoitteeksi asetettava yhteismenestymisen, vaadittiin kirkon diakoniamarkkinapäivillä Järvenpäässä.

Pastori Terho Pursiainen asetti yhteiskunnan tavoitteeksi yhteismenestymisen, jonka tulisi toteutua niin kansallisella, maailmanlaajuisella kuin luomakunnan tasolla. Yhteismenestymiseen tarvitaan poliittista päätöksentekoa.

Fil. tri Marja Liisa Swantz piti käsitystä vapaista markkinoista illuusiona kehitysmaiden näkökulmasta. Vapaat markkinat ovat vahvojen valtioiden hallinnassa. "Markkinat ovat sokeat eivätkä ajattele heikkojen oikeuksia. Tarvitaan kansalaisliikkeiden verkostoja, jotka pitävät esillä arvoja kuten rakkaus ja oikeudenmukaisuus, Swantz sanoi. Hän peräänkuulutti myös yhteiskunnan syrjäytyneille parempia informaatiokanavia.

"Läntisessä maailmassa monien, varsinkin talousihmisten sydämissä markkinat ovat korvanneet Jumalan. Talouselämä ja etenkin työttömyys on täysin mystifioitu", totesi kauppat. tri Ifthekkar Hossain. Hän piti käsittelemäänä Suomen kaltaisen vauraan ja harvaanasutun maan korkeaa työttömyysprosenttia.

"Villit markkinat aiheuttavat vammoja sosiaaliturvan toimiessa sairaalana. Päätäjät osoittavat outoa kunnioitusta markkinavoimille - niitä ei yritetäkään kesyttää. Ollaan ikäänkuin hirvön vankeja", sanoi Suomessa kauppatieteitä opettava Hossain.

Marja-Liisa Swantz korosti, että nyt on koittanut pienten yhteisöjen uuden tulon aika. Pienet yhteisöt voivat muuttaa maailmaa palvelevan talouden suuntaan. "Ei luoteta ostovoimaan vaan kierrätykseen", Swantz kehotti diakoniamarkkinapäivillä, joilla on kenttätönsä kautta olennainen mahdollisuus vaikuttaa.

Diakoniamarkkinapäivillä oli noin 1000 diakonia-, sosiaali- ja vapaaehtoisuustyöntekijää eri puolilta maata. Teemana oli "Ekumienia ja ecumania". Päivillä oli mm. ensimmäistä kertaa esillä ympäristödiakonia. Toistaiseksi vasta 43 maamme 600 seurakunnasta on laatinut eko-ohjelman.

Karjalainen vaati tukea työllisiltä

Diakoniamarkkinapäivillä puhunut TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen vaati työllisiltä solidaarisuutta, sillä taloudellinen kasvu ei enää tuo työpaikkojen automaation ja muun tekniikan lisääntymisen vuoksi.

SUOMEN SYDÄNTAULILIITTO NEUVOO JA AUTTAA

Sydäntauliliitto tuottaa oppaita, ohjelehtisiä, video- ja ääniohjelmia, kalvotietopaketteja, julkisteita. Sydän-lehti kertoo kuudesta vuodesta ajankohtaisia sydänasioita.

Tuotteita ja tietoa toiminnasta on saatavissa sydänpiireistä ja yhdistyksistä kautta maan, sekä Sydäntauliliitosta. Pyydä aineistoluettelomme. Liity jäseneksi.

Suomen Sydäntauliliitto Ry. PL 50, 00621 HELSINKI.
Tilaukset puh. (09)752 7521, automaatti (09)752 7523
fax (09)752 75250.

OIKEUTTA VAI ALMUJA?

Teemapäivä työttömyydestä

Paikka: Kalevan kirkko, Tampere

Aika: 26. tammikuuta 1997

Päivän ohjelma:

Klo

10.00 Teemamessu, liturgi Simo Koho, saarna Olavi Salminen

11.15 Soppalounas seurakuntatiloissa a 5 markkaa

12.00 Piispa Juha Pihkala puhuu päivän aiheesta

12.30 Lyhyet puheenvuorot:

Seppo Vainio, Tampereen työttömien yhdistys

Seija Juvala, Seurakuntien yhteiskuntatyö

Antti Lemmetyinen, Seurakuntien yht. diakoniatyö

13.00 Keskustelua, mukana myös Ilkka Sipiläinen,

Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyö

Keskustelun lomassa laulaa trubaduuri Juuso Happonen

15.00 Päätöskahvit

TERVETULOA!

Järjestää: Kalevan seurakunta, Tampereen seurakuntien yhteiskuntatyö sekä Tampereen hiippakunta

Tiedustelut: Simo Koho, Olavi Salminen, Veli-Pekka Järvinen, puh. 03-2190111

Työttömät Brysselissä

RIKASTUTTAVA KOKEMUS - VAIKKA PÄIVÄRAHAT MENIVÄT

Täsmälleen ilmoitettuun aikaan parlamentitalon aulassa alkaa turvatarkastus, VISITEUR-tarra rintaan ja ryhmä suomalaisia työttömiä ja kansalaisjärjestöjen edustajia on valmis aloittamaan kierroksen sokkeloisessa rakennuksessa. EU:n parlamentitalo Brysselissä ei salpa hengitystä kauneudellaan, sen tekevät pitkät kokolattiamatoin päällystetyt käytävät, joilla voi eksyä jopa opasteita seuraamalla. Parlamentaarikon työstä kertonut **Marjatta Stenius-Kaukonen** totesikin, että paneutuminen uuteen työympäristöön vaatii puolisien vuotta, mutta että työn teon kannalta Bryssel on mainio kaupunki: sää suosii sisätilöitä.

Syyskuun lopulla Brysselissä vierailleen ryhmän ohjelmaan kuului tutustuminen Suomen edustustoon, parlamenttiin ja mm. sosiaali- ja työllisyysasiain valiokunnan työskentelyn seuraaminen. Valiokunnassa käsiteltiin juuri samana päivänä raporttia Euroopan työllisyydestä, jonka esittelijänä toimi MEP **Friedrich Wolf**. Hänen lisäksi ryhmä tapasi vierailullaan erityisasiantuntijat **Markus Penttinen** ja **Matti Karin**, Köyhyyden vastaisen verkoston edustajat **Pauline Geogheganin**, ACI -järjestön edustajan **Jürg Schuppisserin** ja eurooppalaisen työllisyysvetoomuksen alullepanijan **Ken Coatesin**.

ACI (Yhteisöimintä työttömyyttä vastaan) on puolestaan järjestö, josta on lähtenyt liikkeelle aloite järjestää Euroopan laajuinen työttömien mars-

Puheenjohtaja **Lea Karjalainen** on luovuttanut tuliaisina Suomesta alikirjoitetun täystyöllisyysvetoomuksen europarlamentaarikko **Ken Coatesille**.

si työn puolesta, joka huipentuu ensi kesäkuun puolivälissä Amsterdamin pidettävään tapahtumaan.

Kaukana elävästä elämästä

Moni pohtii, mahtaako kukaan jaksaa muistaa parlamentissa Euroopan 20 miljoonaa työtöntä, kun hiottavana on esimerkiksi baananäkiintö? Tai suomalaisen jouluortortun luumutäyte?

Mm. sosiaalipoliitikasta vastaava erityisasiantuntija **Matti Kari** ei vaihda kuitenkaan epätoivoiselta, vaikka joutuukin myöntämään, että esimerkiksi taistelu sosiaalipoliittikan

puolesta vaikuttaa juuri niin toivotomalta kuin miltä se näytetään ja parlamentti elää hyvin kaukana todellisesta elämästä.

Muutaman valtion vastustukseen kaatuneet vanhusohjelma ja neljäs köyhyysohjelma merkitsevät lisää työtä samoin kuin vastatuuleen joutunut työllisyysohjelmakin. On löydettävä muita keinoja rakentaa EU:lle sosiaalipoliittikka, jota nyt ei käytännössä ole lukuunottamatta leikattua budjetilla toteutettavaa tasa-arvo-ohjelmaa.

Karin viesti kansalaisjärjestöille on selkeä: on vaikeuttava kotimaassa niihin poliittikoihin ja virkamiehiin, jotka tekevät selvityksiä ja antavat lausuntoja Brysseliin.

Verkostoja rakentamaan

- Ei kai kukaan enää tosissaan usko, että massatyöttömyys voidaan ratkaista vain kansallisena ongelmana, kysyy brittiparlamentaarikko **Ken Coates** yhdessä parlamentin monista kokoushuoneista. - Onhan selvää, että kun Ranskassa tai Saksassa aivastetaan, me kaikki saamme päänsäryn, Coates kuvailee viitaten heikkenevään tilanteeseen molemmissa maissa.

Hän uskoo tilanteen olevan Suomessa jonkin verran valoisampi, kunnes hänelle kerrotaan, että myös Suomessa työttömiä on todellisuudessa enemmän kuin tilastot suoraan osoittavat.

Ken Coates on huolissaan menetetyistä kolmesta vuodesta, jotka ovat kuluneet Valkoisen kirjan julkisesta. Riittäviin toimiin työllisyyden parantamiseksi ei ole vielä käynnistetty, hän muistuttaa.

- Nyt kinataan EMU:sta ja seuraavaksi rynnätään toteuttamaan EU:n laajentamista itään päin ilman kunnollista suunnitelmaa, ilman tietoa rahoituksesta. Hän pelkää, että laajentamiseen aiotaan käyttää Euroopan työllisyyden hoitoon tarkoitettua varaa.

Kansallisten ja kansainvälisten verkostojen toiminnan tärkeyttä painotti myös Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston edustaja **Pauline Geoghegan**. EAPN:llä on tätä nykyä jo 14 kansallista verkostoa. Geogheganin

mukaan järjestöä vaivaavia ongelmia ovat mm. se, että nyt järjestö nähdään vielä liian "valkoisena" ja niin tärkeäksi kuin työ onkin tunnustettu, siihen on vaikea löytää rahoitusta.

Köyhyyden vastainen verkosto on laatinut tähän mennessä yhden melko yleisluonteisen raportin Euroopan ongelmista, valmistumassa on toinen, joka käsittelee lasten ja nuorten ongelmia. - Vaikuttaa siltä, että köyhyys on naistunnaista, siksi seuraavan seminaarin aiheena tulee olemaan naiset, väkivalta ja köyhyys, kertoo **Pauline Geoghegan**.

Kotiinviemiset

Ryhmillä kerrottiin vierailun alussa, että ohjelma on nyt laadittu väljemmäksi kuin joillakin muilla. Kuinka tiukkaa lienee ollut muilla, kun tällaiset olivat jäädytettävissä, Brysselin pitsiä sentään löytyi. Mutta tärkeämpää kuin hyllyille pölyttymään kannettua matkamuita, oli tuoda mukana tieto, että Brysselin päättäjiin voi ja pitää vaikuttaa ja vaikuttaminen alkaa kotioidelta.

ELIJA-HELENA KETTUNEN

ENU:n vuosikokous Irlannissa:

EUROOPPA MARSSILLE TYÖN PUOLESTA !

Euroopan työttömien verkoston ENU:n vuosikokous on viikon mittainen maratonituntio koko maanosaa vaivaavan taudin, työttömyyden, lievittämiseksi. Järjestön kahdenteentoista vuosikokoukseen osallistui marraskuun puolivälissä Irlannissa edustajia 15:stä maasta, osa EU:n ulkopuolelta, yhteensä lähes sata henkilöä.

Kokous oli järjestetty saaren länsirannikolle Ennisin pikkukaupunkiin, jossa isäntänä toimi Irlannin kansallinen työttömien järjestö INOU. Työttömien valtakunnallista yhteistoimintajärjestöä TVY:tä edustavat toiminnanohjaaja **Sirkka Rajala** ja hallituksen jäsenet **Karl Kunnas Kajaana**, **Ritva Metsälampi** Sodankylästä, **Tapio Salomaa** Äänekoskelta ja **Eija-Helena Kettunen** Joensuusta. ENU:n hallituksen uutena suomalaisjäsenenä aloittaa kautensa **Karl Kunnas** ja hänen varajäsenenään **Eija-Helena Kettunen**.

Kokous

Vuosikokouksen teemana oli "Täystyöllisen Euroopan rakentaminen". Viikon aikana käsiteltiin työryhmissä aiheita työttömien ja ammattiliittojen yhteistyö, Essenin periaatteiden kehittäminen, EMU-kriittit ja naisten työryhmän esitykset naisten aseman parantamiseksi. Lisäksi kuunneltiin useita raportteja ja selvityksiä sekä asiantuntija-alustuksia.

Kokouksessa puhuivat mm. taloustieteilijä **Stuart Holland**, joka on toiminut Jacques Delorsin erikoisneuvonantajana, Irlannin työministeri **Richard Bruton**, Kairoksen edustaja **Martin Gueck** ja europarlamentaarikko **Ken Coates**.

Lopullinen virallinen päätössiakirja on käännettävänä ja se julkaistaan myöhemmin. Päätössiakirja sisältää työttömien ja ammattiliittojen yhteistyön kehittämiseksi listan asioista, joista tulisi kansallisesti ja paikallisesti neuvotella. Listalla olevia aiheita ovat esimerkiksi työn jakaminen, minimipalkat, koulutus, syrjintä ja laajat työmarkkina- ja talouspolitiikka.

EMU:lle halutaan asettaa mm. vaatimukset täystyöllisyyden tavoitteesta, kansainvälisestä kansalaispalkasta ja köyhyyden poistamisesta.

Marssi

Ensi vuosi merkitsee enalaisille saannuksiksi lähtöä pitkälle marsseille työn puolesta. Firenzestä alkunsa saanut ajatus kokoontua Amsterdamiin yhtäaikaan hallitusten välisen konferenssin aikaan kesäkuussa -97 on alkanut versoa eri puolilla Eurooppaa. Nyt marssin paikalliset vastuunkantajat, hollantilaiset työttömien järjestöt, odottavat jo n. 30 000 työtöntä Amsterdamiin 14.-15.6.97.

Tavoitteena on aloittaa matka kohti Hollantia jo muutamaa kuukautta aikaisemmin - ja jos mahdollista muualta kuin kotimaasta - ja tavata eri maiden päättäjiä ja keskustella sekä ongelmista että ratkaisumalleista, vertailla kokemuksia ja jakaa tietoa. Yksi marssin tavoitteista on kutoa uusia verkostoja eri tahojen välille ja tutustuttaa toimijat toisiinsa. Useissa Euroopan maissa on voimassa kuitenkin käytäntö, joka saattaa vähentää tai jopa estää esimerkiksi suomalaisen osallistumisen marssiin.

Työtön menettää oikeutensa päivärahaan. ENU:n vuosikokouksessa puhunut MEP **Ken Coates**, joka tekee

Ritva Metsälampi ja **Tapio Salomaa** haukkaamassa happea kokoustaulla Ennisissä

työtä työttömien hyväksi itseään säästämättä, on jälleen valmis toimimaan, nyt marssin onnistumiseksi.

Hän sanoo kunnioittavansa ENU:n päätöstä järjestää marssi epäpoliittisena, mutta tarjoaa apuaan työttömille lupaamalla, että alkaa ajaa työttömien oikeutta vapaaseen liikkumiseen ilman että matkustamisesta seuraa päivärahajonon leikkaaminen.

Hän vetosiikin kaikkiin mukana olleisiin, että ottaisimme puolestamme yhteyttä omiin edustajiimme Euroopan parlamentissa mahdollisimman laajan tuen saamiseksi.

On aika aloittaa myös Suomessa

"Euroopan marssi työn puolesta".

Irlanti

Isäntämaa Irlanti on EU:n reunamaita siinä missä Suomi ja Portugalikin. Pienessä maassa on työttömiä joko 270 000 tai 180 000 (12%) riippuen siitä, kenen tilastoa lukee. Maa on saanut osakseen huomiota sitkeistä ponnisteluista työllisyyden parantamiseksi laajalla yhteiskuntasopimuksella ja viemällä kumppanuusajattelun ruohonjuuritasolle. Ponnisteluista huolimatta pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa: viime vuonna yli

kolme vuotta työttömänä olleita oli jo 68 000.

Kansallinen työttömien järjestö INOU on perustettu v. 1987 ja siihen kuuluu yli 140 paikallisjärjestöä. INOU:n tavoitteena on vielä tämän vuoden lopulla päästä osallistumaan keskusteluihin tasavertaisena neuvottelukumppanina uudesta yhteiskunnallisesta sopimuksesta, jonka nimi on Programme for Competitiveness and Work (PCW).

Ennis

Muuten hyvin matalana Fergus-joen varsia myötäilevässä Ennisissä on muutamia selkeitä maamerkkejä helpottamassa suunnistusta: kirkkojen harmaat tornit muistuttavat myös asukkaita vanhasta arvokkaasta perinnöstä. Värikkäät pienet puodit, kapeat kadut, jotka pakottavat kulkemaan jonoissa ja koristeelliset maisnoskilvet ovat vastakohta tyypilliselle uudelle omakotitalolle, joka on valkoinen, mustakattoinen kivirakennus keskellä siististä nurmikotonttia, jonka pensasaita on leikattu millin tarkkuudella samaan linjaan harmaan kivian kanssa. Itäisiin talot näyttäivät autioilta - asukkaat ovat pakkaantuneet pubeihin, joissa meluista keskustelu ja elävämusiikki vaikeenevat vasta myöhään yöllä kansallislauluun. Suomalaisia käy kaupungissa niin harvakseltaan, että viisi suomalaista yhtäaikaan saa paikallisen asukkaan pävittelemällä, miksi ihmeessä olemme siellä.

Teksti ja kuvat

ELIJA-HELENA KETTUNEN

Pimeä työ ei pitkän päälle naurata

Kari Eklund DM Oy

Pimeä työ maksaa meille suomalaisille joka vuosi yli kymmenen miljardia markkaa. Harmaassa taloudessa toimii välistävetäjien joukko, joka epäoimattä ottaa vastaan yhteiskunnan tarjoamat etuudet ja palvelut, mutta jättää muut maksamiehiksi.

Veroilla kustannetaan yhteistä hyvinvointiamme. Ylläpidetään päiväkoteja, kouluja, yliopistoja, sairaaloita, vanhainkoteja, teattereita, liikenneväyliä, poliisia, palokuntaa. Maksetaan työttömyyskorvauksia, lapsilisiä, eläkkeitä, opintotukia. Tuetaan urheilua, hoidetaan ympäristöä, valaistaan katuja.

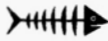
Kaikki nauttavat, osa maksaa. Jos kaikki maksaisivat, maksaisi jokainen vähemmän.

Mieti, millaisen tulevaisuuden haluat. Mieti, mitä teet ja mihin osallistut. Nyt ja jatkossa. Pimeä työ on riski tekijälle, teettäjälle ja yrittäjälle. Välinpitämättömyys ja epärehellisyys koituvat kaikkien tappioksi.

Verohallinto, työvoima- ja työttömyysturvaviranomaiset, tulli, poliisi ja ulosotto ovat tehostaneet yhteistyötään. Tiedot kulkevat ja niitä vertaillaan. Kiinnijäämisen riski kasvaa koko ajan.

Harmaa talous Musta tulevaisuus

- Oikeusministeriö • Sisäasiainministeriö • Keskusrikospoliisi •
- Valtiovarainministeriö • Verohallinto • Tullilaitos •
- Kauppa- ja teollisuusministeriö • Sosiaali- ja terveysministeriö •
- Työministeriö • Oikeuskanslerinvirasto •
- Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto • Palvelutyönantajat •
- Suomen Yrittäjät • SAK • AKAVA • STTK • Suomen Kuntaliitto •
- Eläketurvakeskus • KELA • Työeläkelaitosten liitto •

Vappu Taipale Varkaudessa: Markkinatalous ei nujerra köyhyyttä

YK:n köyhyyspäivän valtakunnallisessa Puutteesta pois- tapahtumassa Varkaudessa puhunut Stakesin pääjohtaja Vappu Taipale totesi hyvinvointivaltion olleen viime vuosina kovassa testissä. Testi on Taipaleen mukaan osoittanut, että hyvinvointivaltion kantavat ideat eli tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus kestävät.

– Emme kuitenkaan voi olla varmoja siitä, kuinka kauan näin jatkuu. Se on kuitenkin varmaa, että köyhyyttä ei nujerra markkinatalous. Köyhyys voidaan voittaa vain yhteistyöllä ja poliittisella tahdolla. sanoo Vappu Taipale.

Tapahtuman järjestivät Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston EAPN:n Suomen verkosto, Varkauden kaupunki, Varkauden seudun työttömät ry ja Kirja-Varkaus ry. Tutkimuksen näkökulmaa tapahtumaan toivat Matti Heikkilä ja Jouko Karjalainen Stakesista sekä Veli-Matti Ritakallio Turun yliopistosta. Köyhien ja työttömien terveiset toi Varkauden työttömien yhdistyksen puheenjohtaja, lähihoitaja Ilmari Anttila.

Köyhyyskulttuuria ei vielä näkyvissä

Tutkimuspäällikkö Matti Heikkilän mukaan Yhdysvalloista ja monista Euroopan maista tuttua köyhyyden alkukulttuuria ei ole vielä näkyvissä Suomessa. Pelkkä työttömien määrä ei synnytä köyhyyskulttuuria, mutta sosiaalisten tukijärjestelmien romuttaminen luo sille kuitenkin hyviä edellytyksiä.

– Köyhyyskulttuuri on totta myös Suomessa, jos joukkotyöttömyys muuttuu kahden sukupolven mittaiseksi. Toinen ratkaiseva tekijä on työttömien ja työssäkäyvien kuilun kasvaminen liian suureksi, Matti Heikkilä arvioi.

Jouko Karjalaisen mukaan köyhyys on monenlaisten väliintulo-ohjelmien avulla tietoisesti hajotettu osiin.

– Tilanne on ollut tällainen jo pitkään.

Vihdoinkin viehekortti!

Eduskunta hyväksyi 8.11. kalastuslain muutokset, jotka parantavat merkittävästi viehekalastusmahdollisuuksia. Ensimmäisen vuoden alusta voimaantuvien muutosten jälkeen läänikohtaisella viehekortilla kalastava virvelijöittäjä tai uistelija voi yhdellä vavalla ja vieheellä kalastaa tietyin rajoituksin koko läänin alueella.

Viehekortin hinta on 150 markkaa kalenterivuodelta tai 35 markkaa 7 vuorokauden kalastusjaksoilta. Viehekalastusmaksua ei peritä alle 18-vuotiailta ja 65 vuotta täyttäneiltä viehekalastajilta. Lisäksi eduskunta hyväksyi kalastuslakiin mm. muutoksen, joka vapauttaa 65 vuotta täyttäneet kalastusneuvotuksesta. Myöskään pilkkiminen ei enää vuoden alusta edellytä kalastusneuvotuksen maksamista.

Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliiton (SMKL) mjeistä hyväksytyt muutokset parantavat merkittävästi viehekalastusmahdollisuuksia ja edistävät virkistyskalastusta yleensäkin. Ne vastaavat hyvin niitä tavoitteita, jotka SMKL esitti ensimmäisenä

Järjestyksenpidon kohteena ei tällöin ole ollut tosiasia köyhyys, vaan sen yhteiskunnalle aiheuttama epäjärjestyksen uhka, väitti Karjalainen.

Hän arvioi hyvinvointivaltion olleen laman alkuun mennessä kehitetty huippuunsa. Kuluvan vuosikymmenen aikana puolestaan työn ja toimeentulon suhde on joutunut koetukselle ja uudelleenarvioinnin kohteeksi.

Veli-Matti Ritakallio totesi, että köyhyys on Suomessa keskittynyt kaupunkeihin ja niiden sisällä tietyille alueille. Maassamme on kymmeniä ongelmalähöitä, joissa korkea työttömyyden ja runsaiden sosiaalisten ongelmien ohella on alhainen äänestys- ja osallistumisaktiivisuus.

– Se, miten yhteiskunnan tulonsiirtojärjestelmät voisivat valita tietyjä alueita erityistoimien kohteeksi, on varsin ongelmallista. Uskon, että se ei ole myöskään poliittisesti mahdollista, Ritakallio arvioi.

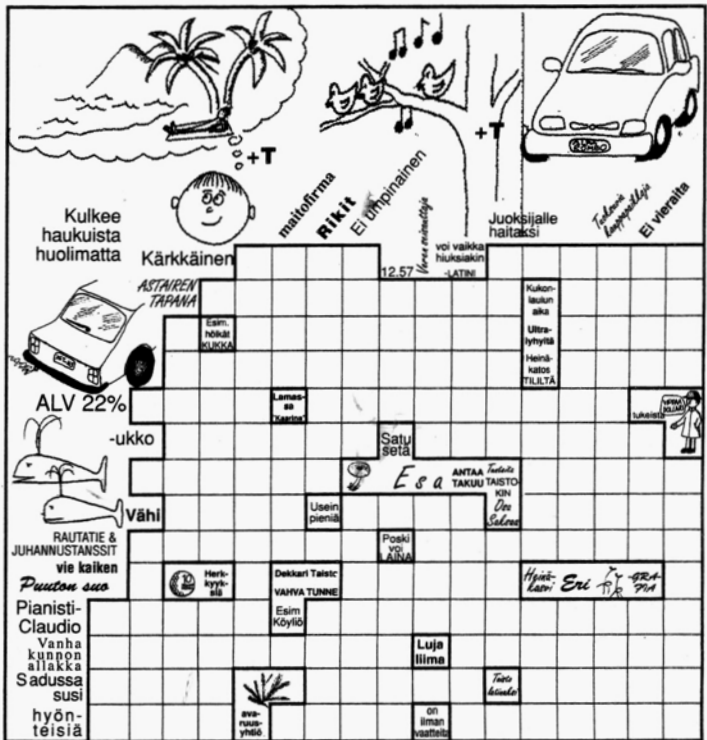
"Tilanne on räjähdysaltis"

On selvästi aistittavissa, että työttömien keskuudessa on paljon vihaa ja katkeruutta yhteiskuntaa kohtaan. Se nousee jossakin vaiheessa esille. Tilanne vaikuttaa hyvin räjähdysalttiilta. Minua pelottaa, mitä tapahtuu jos esille nousee tehokas kansanvillitys, sillä alitista potentiaalia työttömien keskuudessa on paljon, sanoo Varkauden työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Ilmari Anttila.

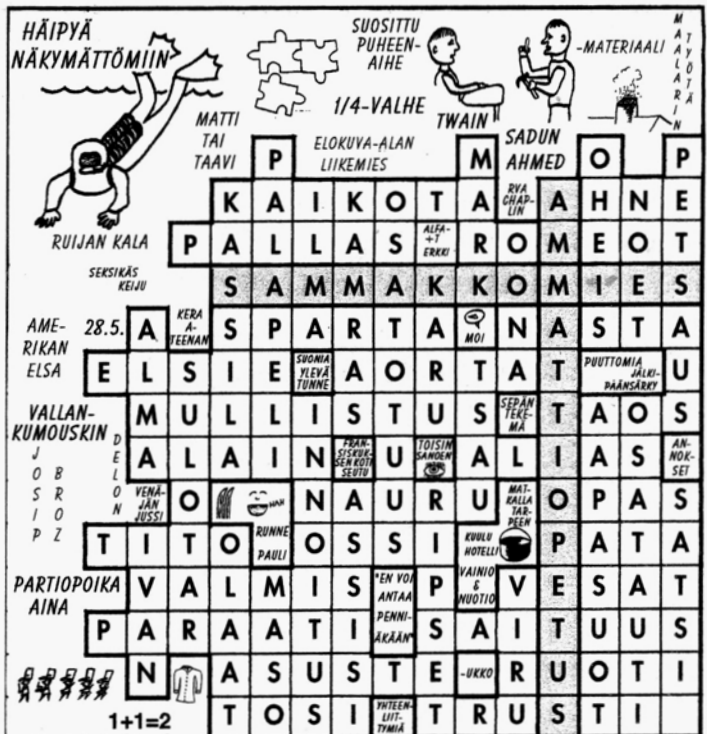
Pahimmin syrjäytyneet eivät Anttilan mukaan lähde minkäänlaiseen toimintaan, eivät liikaikaa juuri kotoaan eivätkä vastaa tutkimuskyselyihin. Anttilan mukaan työttömät eivät saa menettää toivoaan. Yhteiskunnan puolestaan ei pidä hyväksyä vuodesta ja sukupolvesta toiseen jatkuvaa työttömyyttä.

MATTI MÄKELÄ

Karenssiristikko 2/96

Laatinut: Hannu Oittinen, piirtänyt: Pirkko Mäkimätilä, tekninen toteutus: Markku Ylenius

Edellisen voittajat ja uuden lähetyksiedot

Karenssisanomien ensimmäiseen ristanatehtävään tuli yhdeksän vastausta, joista kuusi oli oikein, kolme väärin tai puutteellisesti ratkaistui.

Toimitusneuvosto arpoi voittajat, joista kukin saa 50 markan palkinnon. Onnekkaat olivat: Maija-Liisa Laitinen Lapinlahdelta, Janne Riihikallio Tampereelta ja Riitta Hartikainen Lapinlahdelta. Onnea voittajille.

Tämän numeron ristikon ratkaisut 15.1.97 mennessä osoitteeseen Karenssisanomien, Käenkuja 3-5 N, 5. krs, 00500 Helsinki. Kuoreen tunnus Ristikko2/96.

MUSTA-AUKKO

Kello käypi kuutta, näyttää päivää uutta
mitä tekis tänään työtön
käännän kylkee, ei oo tarvis työhön
katseet kääntyy viime yöhön
lapset lensi pesästä, mieskin lähti
yksinkö mä jatkan iltaan asti?
MUSTA-AUKKO, purkki pöydälläni
jota käsi hamuaapi
ei ei vielä tänään
onko elämällä antaa parempaa
loppumatkalle kuin vain MUSTA-AUKKO

Työtön työtön työtön taas se tulee
vajoanko surun yöhön
ei mä nostan pääni,
sisälläni sanoo ääni, olet ihminen
sataa, istun keinukseni mietin elämääni
MUSTA-AUKKO?
soi puhelin heippa Mummy
kuuli, ääni se valoa tuo elämäni
poistuu pilvet taivaaltani
onhan mulla elämäni
Ilta ehti mietin niitä näitä
lapsia ja kevähäitä
valo sammuu kynttilästä
uni hiipii sisään ikkunoista
meni päivä, ei se ollut
MUSTA-AUKKO

Työtön vuosimallia -43

Lukijoilta

Työttömän runo

Työtön
Työtön
Työtön
Työtön
Työtön
Työtön
Työtön..
tätä neljän viikon välein
28 kertaa
allekkain
työttömyyspäivärahan
jatkohakemuslohakkeen
"selvitys jokaisen
päivän kohdalle"-sarakeelle
siististi tekstattuna..
Kuin
pelkistetyimmilleen
yksinkertaistettu
runoversio
Hectorin ikimuistettavasta
"maanantaina ei mittää
tiistaina ei mittää
keskiviikkona ei mittää..."
laulusta!

ANTERO T
helsinkiläinen työtön

Työttömän joululaulu

Kinkut ja rosollit korista
ei työttömän joulupöytää, etkä herkku
ja muitakaan
taida siitä pöydästä löytää.

Välkytä nurkassa valojaan
ei parinsadan joulupuuta,
niilläkin rahoilla ruokkia
piti perhekuntansa suuta.

Ovesta tästä kontteineen
ei pukkikaan aattona ennä,
ohitse työttömän majasta
saa partasuu taatusti mennä.

Työttömän lahjatoivelistkaan
ei kauppiaita rikastuttaisi:
-piru vieköön kun vain tässä
työtä, työtä jo saisi..!

ANTERO T, helsinkiläinen työtön

Metalli Seiska esittää Kaupungin maksettava puuttuvat viikot

Työttömyysurvalain muutos, jolla ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan työssälöehdo muutettiin 26 viikosta 43 viikkoon on johtamassa siihen, että pitkäaikaistyöttömät pudotetaan pois ansiosidonnaiselta työttömyyspäivärahalla. Työministeriön antama ohje työvoimapiireille osoittaa, että tämä on tarkoituksellista toimenpide.

Useiden kaupunkien budjettilaissa on jo varauduttu siihen, että ellei työllisyysvaroin ole mahdollista yli 26 viikon pituisen työllistämiskampanian järjestäminen, kunnat työllistävät omalla kustannuksellaan puuttuvat viikot, jotta 43 viikon työssälöehdo täyttyy.

Tampereen Metallityöväen Ammattiosasto ry n:o 7 esittää tätä menettelyä myös Tampereen kaupungille.

Tampereen Metallityöväen
Ammattiosasto ry n:o 7
Syyskokous
Reijo Sumanen, puheenjohtaja
Reino Kuisti, sihteeri

Robin Hoodin arvoitus

- Miksi Robin Hood ryösti aina rikkaita?
- ???
- Koskas köyhällä mitään ryöstettävää olisi!

Nottinghamin sheriffi
(nyk. työtön)

Tapaturma- ja sairausinvalidit päättäjille Neljän tonnin perusturvaan

NATOon, tavalliset suomalaiset haluavat pitää kiinni kansallisesta itsenäisyydestä ja päätöksentekooikeudesta eli omasta lainsäädännöstä, omasta rahasta ja itsenäisestä puolustuksesta.

Ja siinä missä Lipposen-Niinistön hallitus kasvavalla vauhdilla on my-

mässä valtion omaisuutta yksityisille niin kotimaahan kuin ulkomaillekin ja leikkaamassa etuoksia pieni- ja keskituloisilta, samaan aikaan kun on vielä antamassa verohelpotuksia suuperrikkaille ja suurituloisille, tavallisen kansa vaatii sulkea valtion omaisuuden päättömälle tarvaimiselle

sekä loppua köyhien kyykkyttämislle ja parempiosisten paapomiselle. Hauhon Vähäjärvellä pidetyn sosiaalipolitiikan seminaarin osanottajat yhtyvät Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liitto ry:n vaatimukseen 4000 markan kuukausittaisen perusturvan takaamiseksi yhdeltä luukulta jokaiselle sekä maksuttomien vammais- ja terveystalvelujen, muiden tukitoimien ja kuntoutuksen turvaamiseksi kaikille tarvitseville.

Euro- ja kunnallisvaalien äänestysprosentti jäi erityisen alas työttömyyden vaivoilla, vähävaraisilla alueilla. Tämä tieto on virittännyt tärkeää keskustelua syrjäytymisen ja poliittisen osallistumisen välisistä yhteyksistä.

Työttömyyttä ja syrjäytymistä itse kokevina haluamme jatkaa keskustelua esittämällä äänestyspassiivisuudelle kaksi selitystä, joista toinen korostaa yhteiskunnasta vieraantumista, toinen oman alakulttuurin rakentamista virallisen yhteiskunnan sisään

Oletus poliittisesti passiivivasta vieraantumisesta tuntuu jyrkästi eriarvoisuvassa Suomessa osuvalla. Monet työttömät ja raskasta, huonosti palkattua työtä tekevät eivät koe tätä yhteiskuntaa omakseen; miksi he siis äänestäisivätkään. He ajattelevat samaan tapaan kuin Eino Leino Hannu Mäkelän romaaniassa Mestari: USillä mikään ei Suomessa muutu, ei sinä ilmoisna ikänä, vaihtuvatpa valanmiehet vaikka millä vaalitöillä. Yksi on varmaa aina: köyhimmät kaiken maksavat."

Vähävaltaiset ihmiset ovat tiedotustutkija Heikki Luostarista lainataksemme joutuneet eräänlaiseen "negatiiviseen näkyttömyyden ja kuumattomuuden kierteseen". Valta-

mediat eivät ole kiinnostuneita heistä kansalaisina sen paremmin kuin kuluttajinaan, eikä heillä ole omia resursseja saada vaatimuksiaan kuuluville. Nyt tämä kierre näyttää jo ulottuvan vaaliosallistumiseen saakka.

Viime eduskuntavaalien aikaan saattoi vielä esiintyä toivoa: kunhan porvarihallitus saadaan vallasta ja vassemmistopuolueet tilalle, yhteiskunnan solidaarisuus varmasti lisääntyy. Sitä suurempi on ollut pettymys, kun

Miksi syrjäytyneet eivät äänestäneet?

nykyinen hallitus on kaikessa olenaisessa jatkanut edeltäjänsä linjaa. Markkinavoimien edut ovat sille olleet tärkeimmät kuin työttömien ja köyhien edut.

Vasemmistopuolueet ovat hallituspolitiikallaan viemässä tai jo vieneet lukemattomilta ihmisiltä sen kaikkein tärkeimmän: toivon ja uskon muutoksesta. Poliittiset ratkaisut esitetään vaihtoehdottomina, ja kansa seuraa voimattomana sivusta, kun maata runnotaan emu-kuntoon. Tällainen ihmisten heitteillejättö on va-

semmistolle suunnaton häpeä.

Vieraantumisoletuksen ongelma on se, että siitä samalla tulee myös oletus kurjuudesta: piirtyy nyhyky kuva köyhästä, osattomasta kansasta, jota eliihtii rajattomasti riistää ja nöyryyttää. Toinen selitysvaihtoehto, puhe alakulttuurista, välttää tämän ongelman; siinä köyhä, työtön kansa näyttäytyy kaikesta huolimatta oman elämänsä sankareina.

Suomeen on viime vuosina syntynyt uudenlaisia köyhyyskulttureja,

joissa mm. käytetään sosiaalietuoksia taitavasti hyväksi, tehdään pimeitä työkeikkoja ja seurustellaan korttelipubeissa. Yhteiskunnassa yleensä solidaarisuus on nykyisin lähes kirokana, mutta näistä alakulttureista sitä löytyy. Niiden sosiaaliset verkostot jarruttavat putoamista yksinäiseen epätoivoon, huolehtivat mm. lastenvaatteiden kierrätyksestä ja auttavat vaikkapa putkimiestä kaipaavaa löytämään tarvitsemansa.

Kun elämän olennaiset kiintopisteet ovat alakulttuurin sisällä, viralli-

nen yhteiskunta saa jäädä omaan etäisyyteensä. Poliitikka ja vaalit koetaan erityisharrastukseksi, tietyksi toimintakentäksi, johon jotkut ovat mieltyneet ja erikoistuneet, mutta josta meidän ei tarvitse välittää. Varsinkin nuorten keskuudessa tällainen asenne voi olla yleinen.

Poliitiikan merkitystä vähättelevää asennetta esiintyy toki myös yhteiskunnan menestyjien keskuudessa. Monet hyväosaiset nuoret satsaavat mieluummin talouteen kuin politiik-

kaan, koska heidän mielestään talous on yhteiskunnan dynamo ja uudistaja, ja politiikka on talouden määräämää.

Työttömien ja muiden syrjäytyneiden äänestyspassiivisuuden taustalla on siis kaksi ajatusta: mikään ei kuitenkaan muutu ja politiikka ei ole meidän juttu. Yhteiskunnallinen tilanne Suomessa tekee ajatukset hyvin ymmärrettäviksi. Eri asia sitten on, onko äänestämättä jättäminen järkevää. Kun vaaleissa tulee ilmi vain yhteiskunnan menestyjien mielipide,

kasvaa todennäköisyyks sellaiseen koventaan poliitiikkaan, joka entisestään kasvattaa syrjäytyneiden elinmahdollisuuksia.

Tällainen järkeily tuskin kuitenkaan lisää köyhälistön äänestämishaluja. Tilanne muuttuu todennäköisesti vain siinä tapauksessa, että Suomeenkin kehittyy äänekäs, karismaattisesti johdettu oikeistolainen äärioliike, joka osaa taitavasti ruokkia sekä syrjäytymisen tuottamaa kaunaa (herravihaa) että syrjäytetyn kansan ylpeyttä (muukalaisvihaa).

Toinen syrjäytyneitä aktivoiva vaihtoehto voisi olla yhteiskunnallisen ilmapiirin ja politiikan jyrkkä suunnanmuutos vasemmalle, mutta mikään nykyisessä kehityksessä ei anna aihetta odottaa sitä. Päinvastoin, se synkkä ennustus, jonka Erno Paasilinna esitti jo kasinotalouden vuosina, on toteutumassa karmaisevalla tavalla: kulu köyhien ja rikkaiden välillä kasvava, hyväosisten itsekkyys karsjisty ja vasemmisto tuhoaa aatteensa rippeetkin.

Matti Piispa
työtön tutkija, Tampere
Kauko Tuovinen
työtön opettaja, Tampere

Etelä-Karjalan työttömille harrastepaja

Kuinka Shakespeare löysi tiensä TYHJÄN TILAAN?

Entisen Pirates-discon tiloja Lappeenrannassa Koulukadulla ei tunnista entiseksi. Kuosi on uusi kuten funktiokin. Kaksi kuukautta sitten tilat "vallannut" Etelä-Karjalan työttömien yhdistyksen harrastepajan luovan toiminnan yksikkö on pumpannut tyhjän tilan täyteen teatteritaiteen syvintä olemusta.

Yleisöltä vaaditaan paljon ellei enemminkin **Taava Hakalan** ohjauksessa ja dramatisoimassa produktiossa "Kurssi", joka sai ensi-iltansa perjantaina. Torstai-iltana ohjelmassa oli paitsi kenraaliharjoitus, myös tilojen viralliset avajaiset. Kaupungin edustajana paikalla oli kulttuurisihiteeri **Jorma Kallio**. Nyt avattu harrastepaja odottaa seuraajaa käsiyö- ja kivipajasta, joka käynnistyneen vuoden vaihteeseen mennessä.

Antiikista Turkaan

Etelä-Karjalan työttömien aktiivointi- ja koulutusprojekti Työn Ranta liikkui teatteritaiteen alueella edellisen kerran Veeran kammarissa, kun Dario Fon Lihava on kaunis todisti, ettei näyttelijöiden aina tarvitse olla ammattilaisia. Tuosta produktiosta Tyhjän tilan teatterin Kurssi on saanut mukaan kaksi näyttelijää, **Jari Oksmanin** ja **Mirka Niivan**. Molemmat ovat ilmeisiä lahjakkuuksia. Muut Kurssin näyttelijät saattavat ol-

la untuvikkoja estradilla, mutta kaipausta teatterin kehityshistoriaan saa kuolan ja hien virtaamaan ilman Turkaakin. Antiikin Kreikan näyttämöltä siirrytään vaihe vaiheelta

kohti Seitsemää veljestä, joista neljä (**Jari Oksman, Ari Lind, Rainer Karjalainen** ja **Esa Uski**) nostattavat Kurssin korkealle.

Elä, yleisö!

Kurssi on näytelmä, joka rikkoo rajoja jo tilan osalta. Ex-Piratesiin ei ole lähdetty rakentamaan näyttämöä vaan

estradi ja yleisö ovat yhtä. Yleisön on nähdäkseen ja kokeakseen liikuttava näyttämön mukana ja hylättävä myönteilijän rooli. Antiikin teatterireenalta siirrytään raamatulliseen kuvaamaan, Commedia dell'arteista Shakespearaan. Tsehovin Kolmesta sisaresta Beckettin. Vaikka naisia ei antiikin näyttämöllä tai katsomoissa nähty, nyt nähdään. Shakespeare viedään renessanssin Italiaan. Kaikki käy, rajat murtuvat tietoisesti. Taava Hakalan kolmas ohjaustyö tuo Lappeenrantaan kokeellista teatteria, joka ei päästä ketään helpolla. Näyttelijäjoukko supistui paimenen alla, mutta onneksi nauhassa riittää helmiä.

Kurssin (eli elämämme teatteritaiteen parissa) tuottaa Työn Ranta-projektin puuhames ja Etelä-Karjalan Työttömät ry:n puheenjohtaja **Raimo Valle**. Skenografiasta vastaa **Päivi Pöyhölä**, jolle kuuluu suuri kiitos myös toteutuksen puolella. Valo- ja ääniajasta **Tuula Koivisto**. Erityiskiitokset annettiin myös **Rainer Virtaselle**. Näyttelijät ovat **Rainer Karjalainen, Ari Lind, Kati Mattila, Mirka Niiva, Jari Oksman, Anna Turunen** ja **Esa Uski**.

Kahden kuukauden aikana Pirates muuttui t.t.t.ksi. Toivottavasti kunnostettu tila tulee myös jatkossa olemaan teatterin työssä. Täytyyköön Tyhjä tila, sillä jäljellä on neljä näyttöstä.

HELI MAKKONEN

Kurssi liikkuu teatteritaiteen syntyvaiheista tähän päivään Shakespearea unohtamatta.

Satavuotisen sarjakuvan historia ei todellakaan ole mitään "normaalien" ihmisten elämän taltioimista: se on ollut hauskojen tai jännittävien tarinoiden kertomista massakulttuurin ehdoin. Siinä äpäreläpisi sarjakuva poikkeaa täysin hyväksyttävimmistä sukulaisistaan, elokuvasta ja kuvataiteesta. Niiden avulla voidaan sentään jonkinlaista ajankuvaa edes yrittää luoda.

Työ

Jos sarjakuvan yrittää karkeasti jakaa epärealistisiin ja realistisiin, huomaa etteivät ne "realistisempaan" kovin tästä maailmasta ole. Ero tehdään jostakin syystä siten, että "epärealistisissa" sarjakuvissa hassusti piirretyt ihmiset tai eläimet tekevät hassuja asioita ja "realistisissa" taas kauniiksi piirretyt ihmiset tekevät vielä uskottavampia asioita. Esimerkiksi "Teräsmiestä" tai "Mustanaamiota" ei kai vilkkaimmallaan mielikuvituksella voi kovin todellisina hahmoina pitää.

Merkillistä kyllä Aku Anka, eläin jolle tapahtuu juuri niin huonosti hyvästä yrityksestä huolimatta, kuin meille ihmisillekin, on "epärealistinen".

Toisissa ei sarjakuvissa yleensä käytä, tavallisimpia ammatteja ovat toimittaja (**Tinni, Clark Kent**), jotka eivät journalistisilla ansioillaan saisi reaali maailmassa edes lehdistökörttiä. Myös salapoliisi tai poliisi ovat yleisiä ammatteja, mutta tähänään on luonnollista, koska näiden hommien ympärillä on helppoa kehittää minkälaisia jännitystä ja ennenkaikkea väkivaltaa tahansa. Mutta esimerkiksi Helsingin Sanomien **Rip Kirby** saa harvojen varsinaisia toimeksiantajia, näyttävästä älyllisyydestään huolimatta mies vain jotenkin omistuisesti ajautuu seikkailuihinsa.

Ikuisen poikkeuksen tässä kaavassa muodostaa jälleen Aku Anka, jolle mikään inhimillinen - ja varsinkin epäinhimillinen - työ ei ole vierasta. Jo klassikkosarjojen nimet

Kaikkien keikkatyöläisten isä:

Moniammatillinen Aku Anka

("Aku palomiehenä", "Aku-mestari-puutarhuri" jne.) kertovat, että tässä on varsinainen työnantajan työhullu toiveuni; todellinen yrittäjä, puurtaja ja it-sensäkouluttaja. Akula nyt aina mainit yritykset menevät pieleen, mutta usein ovat syinä juuri Akun inhimilliset piirteet, kiukkuisuus, kunnianhimo, kaikkittävyyt.

Vasta viime aikoina on suomeksi alkanut ilmestyä työpaikkaan sidottuja sarjakuvia, varsinkin Ilta-Sanomien "Uraputki", suomalaiset "B. Virtanen" ja alan pioneerin Jopen monet maakuntalehdissä ilmestyvät sarjat. "Uraputki" on loistava sarjakuva, se kertoo ihmisen vieraantumisen työstään, ammatillisesta järjestäytymisestä ja -luokkataistelusta. Sarjan tietokonepäätteet voi mielessään vaihtaa vaihtokappaleiksi, jolloin sarjan yleispätevyys korostuu.

Viime vuosina myös ammattiliittojen lehdet ovat alkaneet käyttää kotimaista sarjakuvaa. Tyypillistä on kuitenkin, että töistä enemminkin puhutaan, työpaikoille ei niinkään mennä. Sinänsä outoa, kun ammattilakohtaisia vitsikirjoja

tehdään jatkuvasti ja työpaikkahuu-morin omintakeisuuden tuntee jokainen sitä herkkua joskus maistanut.

vat tai hölmöilevät, työttömyys ei todellakaan heittä ahdista, koska elintaso jostakin lukijalle käsitettävistä syistä säilyy korkeana.

Varsinaisen työttömyyden kuvaamisessa suomalaiset ovat olleet todellisia edelläkävijöitä. Jopen aikoinaan piirtämä "Näkymätön Viidän" oli pienviljelijä, joka todella tunsi silloisen kausiluontoisen työttömyyden ja savolaisen pienviljelijän elämän kiroit. Tosin vitsein säilyttämiseksi työttömyys ja köyhyys ei Viidänstä itseään pahemmin hainnannut, kanssaihmisistä ja tomeraa vaimoa sitäkin enemmän.

Koko maailman mittakaavassa **Tarmo Koiviston** jo yli 20 vuotta ilmestynyt "Mämmilä" on ainutlaatuisen. Albumeittain luettuna ne antavat läpielikkauksen erään pitäjän elämästä, ihmisten kehityksestä yksilönä ja sitä

kaikta koko suomalaisen yhteiskunnan lähihistoriasta. Reaalielämässä etenevän Mämmilän ihmiset todella kokevat nahoissaan kasinopelin, taloudelliset subdantet ja työttömyyden. Mutta komeinta

Työttömyys

Mitä sarjakuvasanarit sitten tekevät, kun eivät tee mitään? Seikkaile-

Mämmilän köyhälistössä on sen optimistinen peräänantamattomuus. Työttömiksi jätetyt työläiset ostavat itse oman tehtaansa, luomuviljely aloitetaan, koska se voi tarjota ulospääsyn työttömyyden toivottomuudesta. Mämmilän ihmisten voima on myös heidän keskinäisessä solidaarisuudessaan ja yhteistoiminnassaan; kunnan korruptoituneen johdon ja omistavan luokan ja mahdotonta vastusta näitä ihmisiä.

Aamulehdessä ilmestyi jonkin aikaa strippisarja "Topi ja Reiska", joka edusti aivan uutta asennoitumista työttömyyteen. Nämä häiskät ottivat työttömyyden todella viattoman luovasta, työ olisi ikävällä tavalla vain vaivannut heidän muita harrastuksiaan. Silti sarjassa ei hetkeäkään naurrettu työttömyyden tai köyhyyden kustannuksella, pikemminkin ote oli "chaplinilainen", köyhyys ei missään tapauksessa merkitse ihmisen arvokkuuden katoamista.

Mahdollisuudet

Sarjakuvan juhluvuosi on onneksi nostanut erityisesti kotimaisen sarjakuvan arvostusta ja julkaisumahdollisuuksia. Siksi on häkellyttävää, että vanhoja ammattilaisia lukuunottamatta nykyistä karmaisevaa yhteiskunnallista tilannetta kuvataan niin niukaasti. Nuoret piirtäjät pakenevat mieluiten oman mielinsä syövereiden pohdintaan. Nyt juuri on uudelle, yhteiskunnalliselle sarjakuvallle tarvetta. Sarjakuva ei ole enää vain aikuisten satua, joka ilmestymistään seuraavana päivänä on pelkkää kalankäärettä. Mämmilä ei saa jäädä ainoaksi. Meidän tekijöiden on omilla keinoillamme lähdettävä mm. Iltalehden pilapiirroksia piirtävän Jouko Inasen tielle: kuvaamaan rohkeasti, oivaltavasti ja kompromissittomasti pienen ihmisen häitä ja taistelua arvokkuutensa, jopa hengissäsäilymisensä puolesta.

PEKKA URHO